

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

Boudník

Palme

Klein

Na jedničce
tvář známý
Já už mám t
novou Dobr

Hrbáč

Obsah:

Mrkev

Z antikvariálních banánovek – Truchlivá píseň o vraždě a samovraždě (4)

Nalezeno v knize – Vzducholod' Italia nad Albrechticemi (6)

Jakub Šofar: Čtěte, bděte a pak teprve jděte... (Koestler, Durych, Dvořáková) (8)

Ivo Harák: Pohled z třetí strany (Gans) (10)

Vladimír Novotný: Svět podle Linharta (Linhart) (14)

Celer

Nakladatelství Academia doporučuje – Jiří Padevět: Krvavé léto 1945 (16)

Nakladatelství Dybbuk chystá – Jaromír František Palme: ... a nepotkali ani jednoho idiota (19)

Wagner a Liszt v Piešťanech (20)

Petržel

Vladimír Boudník: Básně puberty (22)

Mořic Klein: Jsem ticho (25)

Ivo Fencel: Rudolfovou štolou do Královské obory (28)

Michal Šanda: O₂ (29)

Petr Hrbáč: Dýně (30)

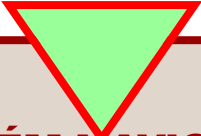
Cibule

Novinky z Prokopského údolí (34)

Prokopské údolí ve výtvarném umění (34)

Michal Šanda: Židovský hřbitov Koryčany (42)

Jakub Šofar: Z Vietnamu VII (46)

**SYSTÉM NAVIGACE:
KLEPNĚTE!**

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popis a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Na titulní stránce: Michal Šanda, Židovský hřbitov Koryčany (k článku na str. 42)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 10, rok 2016, ročník 17. E-mail: dobraadresa@dobraadresa.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Michal Šanda. Redakce: Václav Dvořák, Štefan Švec, Jakub Tayari, Martin Vokurka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet, a. s. Časopis je excerpcován Ústavem pro Českou literaturu AV ČR. ISSN 1804-963X

Po zářijovém mas(t)ném čísle je toto číslo veganské. Mrkev, celer, petržel a cibuli vložte do studené vody, osolte, podle chuti přidejte pepř, bobkový list a nové koření. Hotový zeleninový vývar servírujeme ozdobený čerstvou petrželkou. Nebo můžete kořenovou zeleninu nakrájet na tzv. julienne a sníst ji syrovou s česnekovým dipem, který připravíme následovně: prolisované stroužky česneku a nasekané bylinky přidáme do bílého jogurtu, promícháme a dobře vychladíme. Jezte, chřoupejte, debužirujte. A kdo by neměl dost, pro toho má Petr Hrbáč ještě veganský moučník, báseň o dýni.

Michal Šanda

M rkev

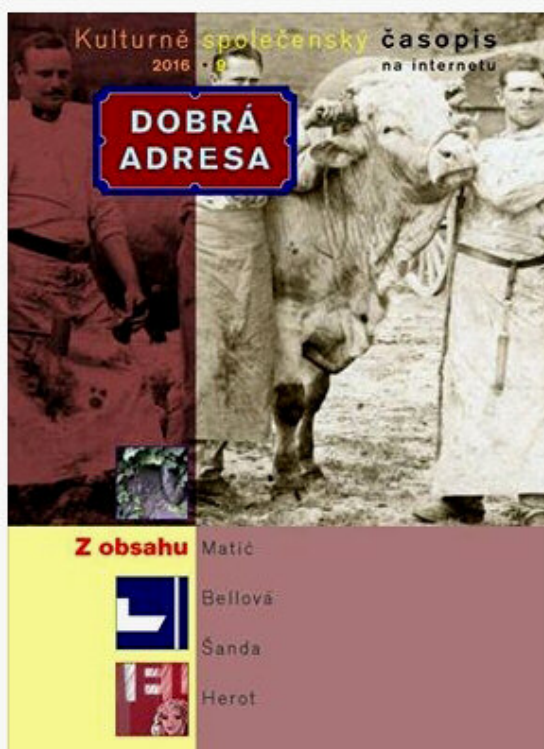
Foto- aktu- alita

Michal Šanda s Dobrá Adresa.

46 min · Praha · 🌐 ▼

Na jedničce Doktor Martin, na dvojce Strach nad městem, na Nově má tvoje tvář známý hlas a na Promě Mordparta, odvar 2. Co s načatým večerem? Já už mám tuhle otázku vyřešenou, otevřu si plechovku piva a přečtu si novou Dobrou adresu!

👍 To se mi líbí

💬 Komentář

➦ Sdílet

👍 Mircea Dan Duta, Jana Skokanová a 8 dalších

2 sdílení

1 komentář

Jiří Feryna Bude i veganské číslo?

To se mi líbí · Odpovědět · 29 min

Michal Šanda Proč by ne, klidně hned to příští, říjnové.

To se mi líbí · Odpovědět · Právě teď

M
rkev

Z antikvariátních banánovek

Samozřejmě v této rubrice nemohou chybět kramářské písňe. V antikvariátech se už objevují sporadicky, systematicky se jim ale věnuje Národní

muzeum. Na internetu zpřístupnilo rozsáhlou Digitální knihovnu kramářských tisků www.spalicek.net, odkud je převzata i tato Truchlivá píseň. Sepsal ji a vydal Jan Fanta z Vodolky, dnes Odolena Voda.

Truchlivá píseň o vraždě a samovraždě, která se stala v Kopeči blíž Vodolky, v okrese Mělnickém, dne 3. prosince 1880

1. Ach, ach, poslyšte vlastenci — co se zase stalo — zvlášť vy panny a mládenci — není tomu dávno. — V Kopeči, blíž Vodolky, — to okresu Mělnickém, — bydlel tam domkář dost možný — a ten více synů měl.

2. Antonín syna tak nazvaný — děvče sobě obilbil — ačkoliv byl dříve jiné svoji lásku přislíbil, — Barbora se nazývala, — z Vodolky Beranova, — osmnácte roku stará, — a velmi hezká byla.

3. Ona služkou nastoupila u rolníka v Kopeči, — práci svou povždy plnila, to se všelikou péčí. Antonín když jí spatřil, — láskou po ní zahorel — na tu pak jenž dříve miloval, od té doby zanevřel.

4. Rodiče jej z toho káraly by nechal dívku býti, — nemá nic, tak mu pravili, ty si jí nesmíš vzít! Hleď si holky dřívější, — a vem si jí za ženu, — neďalej jí nešťastnější, — neb by upadla v hanu.

5. On ale rodičům praví, — já Barušku nenechám, — neb já ji táže miluji, — pro ni ráděj život dám! — Když si jí tedy vezmeš, praví jeho rodiče, — požehnání nedostaneš, — od nás a též nic více! —

6. Od té chvíle oba byli, velice zadumčiví. — spolu se ujednali, o svém zlém postavení — Strá o křesťanské srdce, — na čem se ustavili, — když nemáme přátel v žití, — jen abychom zemřeli.

7. Dále oba nic jiného na myšlení neměli, — a také se s určitostí — k smrti připravovali. Ve Vojkovicích zaměstnaný, — Antonín v hlídce řípy — pravil k svojí nejmilejší, — chteli k němu přijíti. —

8. Ona hnedky s ochotností na cestu se chystala, — majíc bolest ve svém srdci, — na Vodolku se brala. — Své sestry navštívit — na své poslední pouti, — ach poslední, byly kroky, — jistě v jejím rodišti. —

9. Druhého dne za svítání, slyšeli jsme zvěst strašnou že se našli zastřeleni, Antonín s Baruškou svou — sice on u rodičů, — v Kopeči na zahradě, — ona zase v Vojkovicích v jeho hlídačské boudě.

10. A tak konec tento smutný, — zmatil všechno úsilí, — jež byli v cestu osudný, — odpor příkre stavili. — Mrtvoly jsou k srdci obě tak na jisto střeleny, že musely hned v té době, — smrt mít následování. —

11. Rodiče Antonínovy, — u velikém truchlení, — pochovali ho v neděli, — to dobou odpolední. — Barbora ale byla, ažkrze rozdělaná, — do Hostyně odvezená, to do kaple hřbitovní.

12. Až jí komise prohlédne na přání sester byla, — též do Vodolky z Hostyně k pochovení určená. Proto jeho nechali, — hrob docela odkrytý, — vedle něho jí vložili, — by spojiili je v smrti. —

13. Dvanáct ctných pannen pod věnci — jenž její družky byly, — krvácejíc ve svých srdcích, ku hrobu jí donesly. — Velký pláč nahánění, — daleko se rozléhal, tak že každý křesťan věrný, nade hrobem zaplakal.

14. Bože jenžs učení seslal na svět lidem k věření by nesoudil, žádný křesťan, bližního svého činy. — My jsme též nesoudili — tyto padlé milence, — za ně jsme se pomodlili, odpočívajte sladce!

15. Před dvaceti čtyřmi lety, — v ten hrob byli pohřbeni, též z Postržína milenci, — jenž byli nalezeni; časné z rána v zahradě, jak na stromě vyseli — a pak u veliké slávy, — v ten hrob složení byli.

16. Bože budiž povždy s námi — zpravuj naše myšlení, — bychom tak zlými osudy, — nebyli již souzeni. — By rodiče radu dobrou, svým dítkám jen dávali. tyto zase láskou hojnou, — vychování, spláceli.

K ONEC.

Tiskem Jana Špurného v Praze.

A 13/1

93/1

M
rkev

Nalezeno v knize

Vzducholoď Italia nad Albrechticemi v 17.05h

274/28

Mapa spec. *Landškroun*

Místo snímku:

Předmět snímku: *Vzducholoď „Italia“ nad Albrechticemi*
v 17.05h

Datum: *15/4.1928*

Objektiv: *Z.T.*

Absol. výška:

Úhel sklonu:

Počesť: *zamračeno*

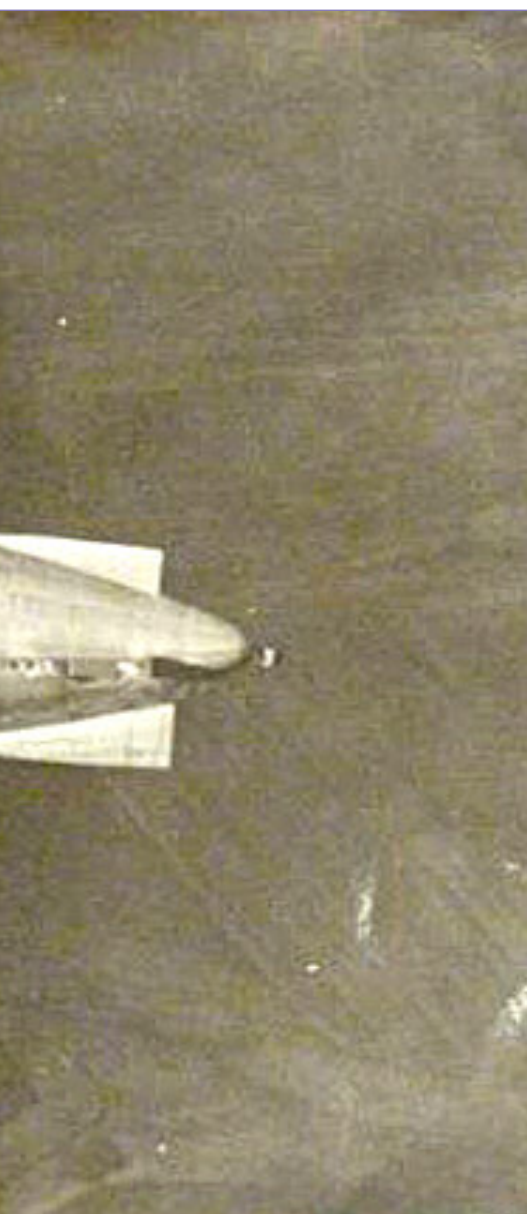
Pilot: *mjr. Maršálek*

Pozorovatel: *Kpt. Zahradník*

Relat. výška: *1300*

Úhel stočení:

Barvený filtr:

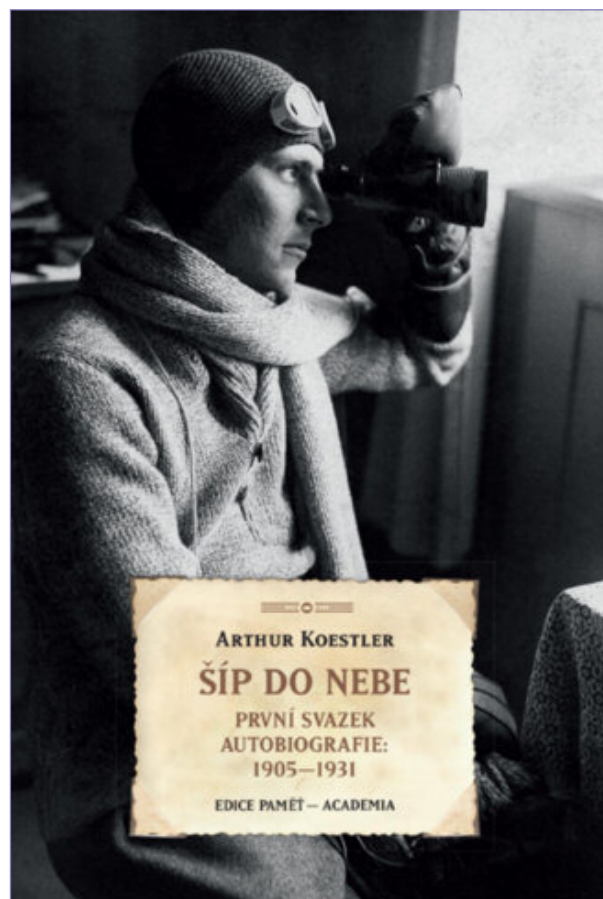
M
rkev

Čtěte, bděte a pak teprve jděte... **Jakub Šofar**

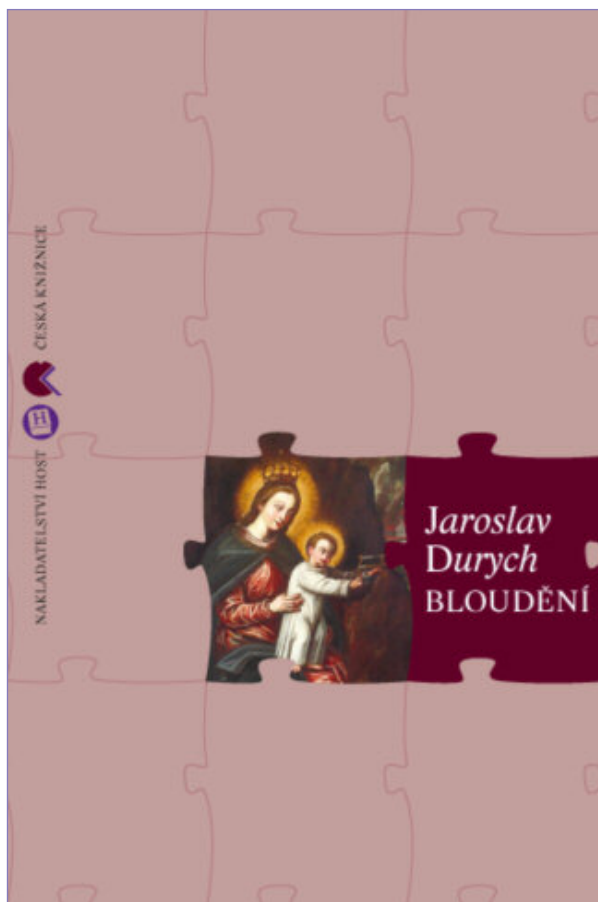
O třech knihách, které je možná lepší si přečíst než sedět někde u kompu (myslí si J. Šofar).

Jsou jména, která jsou uzlovými body kulturně-filozofických sítí, intelektuálními etalony, ale bohužel ne ve státech bývalé socialistické soustavy. Pokud někdo zradil stranu, byť byly jeho schopnosti sebevětší, byl vymazán ze společenské paměti, a dnes už se to nedá vrátit. Ve svých 25 letech toho zažil Athur Koestler, spisovatel, novinář a filozof (1905–1983) tolik, že nám to připadá jak z románů Julesa Verna. Oslovil ho sionismus, spálil index studenta vídeňské polytechniky a odjel do kibucu v Palestině, stal se novinářem vydavatelství Ullstein, působil v Berlíně a Paříži, věnoval se jak mezinárodní politice, tak i vědě a technice, díky tomu se zúčastnil polární expedice ve vzducholodi Graf Zeppelin. A na konci roku 1931 vstoupil do Komunistické strany Německa (*Jsem přesvědčen, že nechat se zlákat novou vírou byla čestná chyba*), ze které později vystoupil, když pochopil, že se stal „chytrým pitomcem“.

Arthur Koestler: Šíp do nebe. První svazek autobiografie: 1905–1931. Přeložila Petruška Šustrová. Academia

Vojenský lékař (plukovník čsl. armády) a katolicky orientovaný spisovatel, dramatik a publicista Jaroslav Durych (1886 až 1962) byl jedněmi oslavován, druhými zatracován; nikoliv však z důvodů uměleckých, ale ideově-politických. Jeho prozaické texty však patří k tomu nejlepšímu, co bylo ve 20. století česky napsáno, mezi nimi především třídílný román *Bloudění*, s podtitulem „Větší valdštejská trilogie“, který byl poprvé vydán v roce 1929. Kniha, začínající popravou českých pánů, je „dedikována“ třistaleté památce Albrechta z Valdštejna. Bloudění jako metafora, bloudění politické, mravní, je dnes pro nás velice aktuální a Durychův jazyk je schválně soudobý. V dalších vydáních došlo k různým změnám (např. opravy historických faktů) a ke škrtům. V České knižnici tak vychází konečně kritické vydání obsahující kromě vysvětlivek a slovníčku i 100 stran postupně vynechávaného textu.

Jaroslav Durych: Bloudění. Host

Tak konečně zase česká próza, která není průletem dějinami. Tři příběhy různé délky aneb třikrát o nízkém sebevědomí. V prvním případě si psychopat Jáchym, který potřebuje ovládat a mít moc, hraje na milujícího, úspěšného a bohatého muže a vhání Kristýnu do svých her. Ve druhém se z příjemného manžela Standy stane náboženský fanatik a z jeho ženy Karolíny jen „stroj“ na plození dětí. V tom třetí se empatická a šikovná zdravotní sestra Naďa promění v otrlou obchodnici s pupečnickovou krví, jež si potřebuje hlavně vydělat na plastickou operaci ňader. Kristýně otevře oči psychoterapeut a přítelkyně, Karolíně pomůže řádový bratr, bývalý psycholog. Nadě nepomůže nikdo, naopak osud jí vystaví červenou kartu. Petra Dvořáková (1977), spisovatelka a scenáristka, současně komentuje „příběhy“ odbornými radami či citacemi.

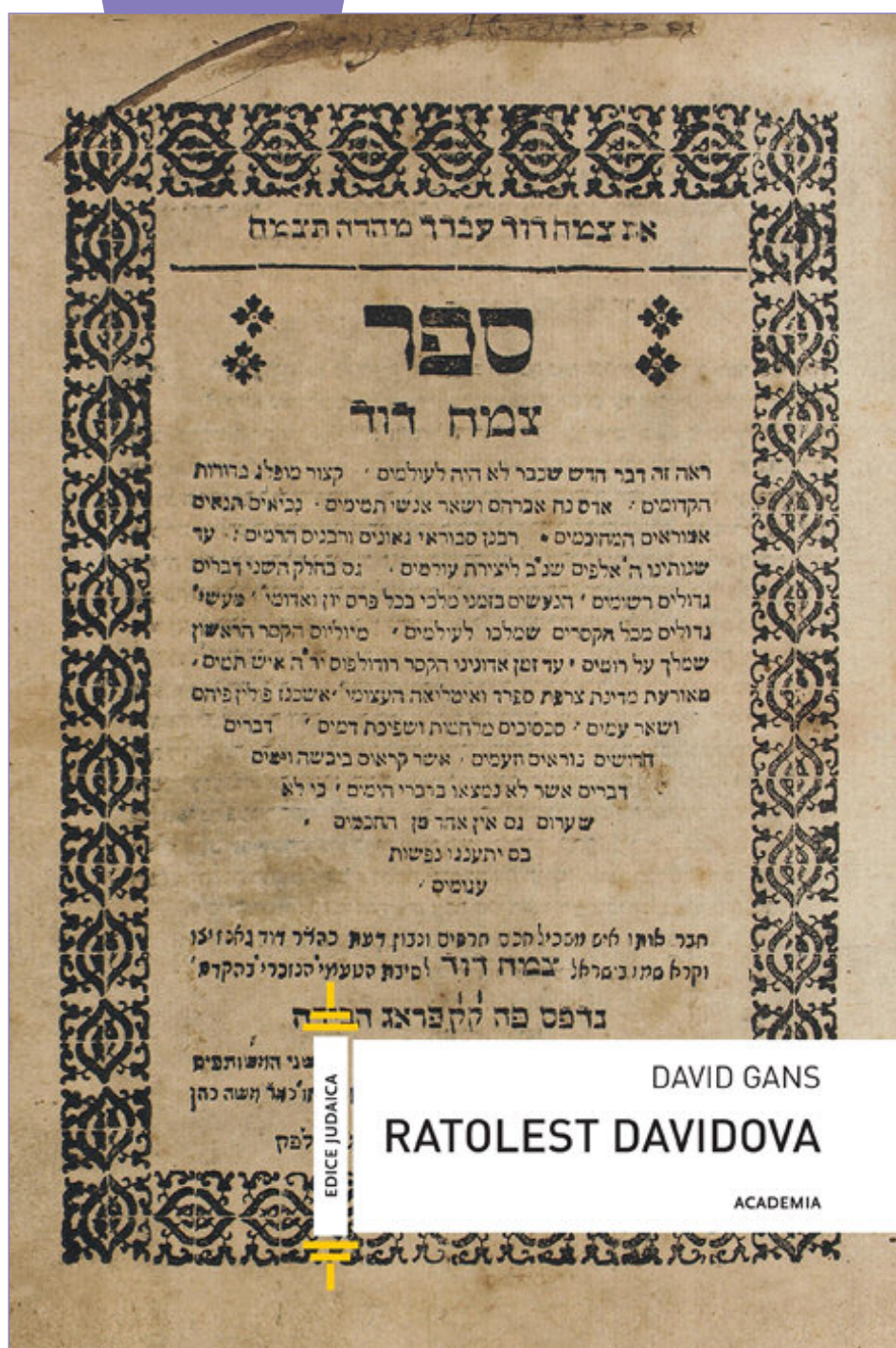
Dvořáková, Petra: Sítě. Příběhy o (ne)sebevědomí. Host

M
rkevPohled třetí
strany

Pokud přiznám, že jsem se zavázal svoji recenzi vyhotovit již před měsícem, medle budu za lenocha. Pokud i podle pravdy dodám, že za omeškání může tolikéž *jinakost*, s níž jsem se ve zkoumané knize setkával a s níž jsem se musel vypořádat, mohu býti dokonce považován za pitomce. Jakáž však pomoc! Pořád lépe, než stanu-li se v očích moudrých čtenářů a spanilomyslných čtenářek lhářem.

Ale ta jinakost! Což by se jí spíše neměl obávat národ rozptýlený do několikerého prostředí geografického i kulturního!? Národ až na jedinou výjimku dodnes minoritní, odvozuující svoji (přes všechny výše uvedené překážky) identitu a integritu z tradic, kultury a slova (včetně slova Božího). Národ vědomý si například toho (abych byl konkrétní), že se mu zkázou mohou stát dokonce i lékařské vědomosti a (věroučně sankcionované) hygienické předpisy. Bude-li parafrázovat autora námi zkoumaného spisu: středověká a raně novověká křesťanská Evropa přijímala s podivem nízký počet židovských obětí tehdejších morových epidemií. Než by se v tomto punktu moudřejších a vyspělejších dotázala, čím to, raději tyto – domněle vlastně méněcenné – obviňovala z úmyslného šíření nákazy. Následovaly pogromy. Aby se zahojila alespoň na židovských obětech a židovském majetku. Míním tudíž, že strach z cizího je důkazem slabosti vlastního.

Než se však s chutí pustíme do četby židovského renesančního / manýristického historika, mějme na paměti: Podání dějin je pokaždé jejich osobitou interpretací; vypovídající nejen o pojednáváných událostech a čase, v nichž se odehrávaly, ale především o událostech a čase, v nichž takovéto pojednání vzniká, o člověku, jenž zkoumá, nazývá, hodnotí, reflektuje a referuje. Aby v minulém skrze přítomné oslovoval budoucí. S vědomím, že: „jeden z nenávisti pomluví, druhý z náklonnosti pochválí.“

David ben Šlomo Gans patřil k tzv. aškenázkým Židům, neboť se narodil 1541 v Lippstadtu ve Vestfálsku. Řekněme, že její tyto okolnosti determinují v ohledu hned několikérém: v zájmu o dějiny Židovstva věnuje snad až nadměrnou pozornost Aškenázu (tj. dominantně německojazyčným oblastem Říše), do Prahy (kde umírá v roce 1613) přichází již se znalostí německých pramenů k dějinám a také s vědomím kořenu a důsledků náboženských různých mezi

křesťany (jež se v mnohém dotýkají též minoritního Židovstva). Praha, tehdy sídlo císaře (v čase vydání námi zkoumané publikace: Rudolfa II.), byla koneckonců okrajově účastna také ve stýkání a potýkání křesťanů s Turky (a Gans má své „zdroje“ na obou stranách konfliktu).

Jeho kronikářské vyprávění **Ratolest Davidova** (poprvé vyšlé tiskem v roce 1592), vycházející (teprve! konečně!!) letos poprvé v úplném českém překladu, na autora prozrazuje široké (řekli bychom: vskutku renesanční) zájmy, nebývalou sečtělost (znalost nežidovských textů mezi Židy nebyla ani v časech poměrně kulturní a náboženské tolerance pravidlem – a znalost židovské vědy a kultury mezi křesťany jak by *naprašil a smetl*), řadu kontaktů se vzdělanci a vědci i mimo zdi ghetta (znal se s Johannem Keplerem a s Tychonem Brahem se za pozorování hvězd setkali dokonce ve městě, kde právě píše svoji recenzi [=v Benátkách nad Jizerou]); zájem o mate-

Originální výtisk z roku 1592

M
rkev

Náhrobek Davida Ganse na Starém židovském hřbitově v Praze

matiku a fyziku je ostatně patrný ze systematickosti a v těch nejvěrojatnějších místech také exaktnosti Gansova kronikářského podání.

Syn svého národa a syn své doby. – pravil jsem někdy i dosti nahlas. Dějinám čtyř světových říší předchází přece dějiny Židů (tvořící první díl kroniky); završené ovšem „fascinujícím svědectvím“ o velikých současnicích – Mordechaji Mayzlovi a Jehudovi Levovi-Maharalovi. Židovské prameny k dějinám jsou (i explicitně) upřednostněny

před těmi nežidovskými (mezi nimiž vítězí ony německojazyčné). Pokud je druhý díl kroniky, prezentující tehdejšímu židovskému čtenáři pohled na obecné dějiny, rozsáhlejší dílu prvního, je to do jisté míry také proto, že jsou také v něm zohledněny (ve vztahu k arabskému či tureckému prostředí; a zejména ve vztahu k jednotlivým křesťanským zemím a jich mocenským elitám) osudy židovské diaspory. Jeden příklad za mnohé (ostatně příklad *typický* svým vztahem k dřevní tradici starozákonní): „Polský král Kazimír si vzal jakou souložnici židovskou dívku Ester, pannu tak krásnou, že jí nebylo podobné v celé zemi. Byla mu ženou po dlouhou dobu a kvůli ní prokázal Židům mnoho dobrodiní.“ Pro nežidovského čtenáře může být jistým úskalím autorova záliba v symbolice – a to nejen číselné. Raný novověk proniká do knihy jak kriticko-komparačním přístupem k pramenům (jímž se Gans dostává nad soudobou historiografii českojazyčnou; například Hájka nebo Kuthena; nakonec jsem se až usmíval nad opakující se poznámkou provázející Gansovy „výpisky z četby“: „je nutné pečlivé přezkoumání“), tak ovšem dobově podmíněným výkladem přírodních úkazů *na nebi i na zemi* (jako Božích znamení: „neboť pocházejí od Hospodina“). Jako obyvatel židovské Prahy Gans *fandí* Habsburkům, tedy moci, která nad tamní diasporou drží svoji ochrannou ruku (například císař Maxmilián byl podle autora: „přítel Izraele, jehož lidu prokázal mnoho dobrého.“).

Gans má nicméně své zprávy také odjinud; a tady mu upřednostnění pohledu úzce nacionálního (=židovského) umožňuje zahlédnout (byťsi podmíněnou) toleranci islámského prostředí k jinověrcům (stojící často v protikladu s tehdejším stanoviskem křesťanským). Ano, jde o pohled *třetí strany*. Ne však nezaujatého pozorovatele. Třetí strany také v rámci dalších paradigmat. Můžeme, pravda, litovat, že Gans více nevyužil dobových kronikářských textů českojazyčných. Řadu z nich mohl a měl znát. Hájk

ka určitě. Nicméně i to, kterak i bez nich vidí české dějiny obsaženy v těch světových, může být pro nás (někdy až příliš) zajetě ve schématech fandovství: za porážku může rozhodčí a stav hřiště, za vítězství naše převaha morální) přínosem.

Zejména tam, kde nám kronikáři a historiografové předchozích období nabízeli snadné rozvržení světla a stínů. V případě Přemysla Otakara II. a Rudolfa Habsburského, Jiřího z Poděbrad a Matyáše Korvína dopadá ovšem Gansovo hodnocení jinak, než jsme v ryze českých luzích a hájích zvyklí. Některé domněle světodějně události našich národních dějin pozbývají svého lesku (Zlatá bula sicilská není vůbec zmíněna), jiné jsou pohotově ponořeny do širšího evropského kontextu (Husovo učení – byť Gansem ne přesně vyloženo – stojí už zde v základech evropské reformace).

„V té době, kdy Francouzi byli v Itálii a Neapoli, se celá země naplnila smilstvem, souložili se všemi ženami, které si zalíbili, a znásilňovali ženy a panny před očima jejich manželů a otců.“ – s obrazem iracionálních krutostí jako by se ozývalo manýristické *vědomí sklonku* jedné epochy. Naštěstí si Gans z manýrismu bere také zájem v historické pikantérii, anekdotě – již je skrze jedinečné a zvláštní ilustrována přítomnost obecných pravidel v dějinném hnutí. Z manýrismu, ale také z židovské tradice. Ona pravidla ostatně nalezneme už ve starozákonním *desateru*.

Na čtivosti českého překladu má však jistě svůj podíl také překlad Jiřiny Šedinové; takto autorky monografie David Gans, pražský renesanční židovský historik. Domnívám se, že tato může být vhodným doplněním a rozvinutím četby samotné Gansovy kroniky. Psané v časech náboženských a politických různic (ale která doba je klidná!?) příslušníkem vyvoleného národa, národa Knihy, národa s tradicí úplné gramotnosti mezi dospělou (mužskou) populací: „Pochválen buď Ten, kdo dává člověku vědění a učí jej moudrosti.“

Možná jsem líný... Ale jsem také lakomý i žádostivý. A proto mne *jinakost* Gansovy kroniky spíše přitahovala než odpuzovala. Možná jsem při tom mimoděk přehodnotil některé své názory a své stanoviska; nejen na osobnosti či zákruty českých dějin. Ale určitě jsem se náramně bavil. Takže jsem nakonec rád, že mi četba trvala tak dlouho.

Ivo Harák

David Gans: Ratolest Davidova. Přeložila a předmluvu napsala Jiřina Šedinová. Poznámkami opatřili Daniel Boušek a Pavel Sládek. Nakladatelství Academia. Praha 2016. 1. vydání. Náklad a cena neuvedeny. 692 stran.

Syn svého národa a syn své doby. –
pravil jsem někdy i dosti nahlas.

Dějinám čtyř světových říší
předcházejí přece dějiny Židů (tvořící
první díl kroniky); završené ovšem
„fascinujícím svědectvím“ o velikých
současnících – Mordechaji Mayzlovi
a Jehudovi Levovi-Maharalovi.
Židovské prameny k dějinám jsou
(i explicitně) upřednostněny před těmi
nežidovskými (mezi nimiž vítězí ony
německojazyčné). Pokud je druhý díl
kroniky, prezentující tehdejšímu
židovskému čtenáři pohled na obecné
dějiny, rozsáhlejší dílu prvního, je to do
jisté míry také proto, že jsou také
v něm zohledněny (ve vztahu
k arabskému či tureckému prostředí;
a zejména ve vztahu k jednotlivým
křesťanským zemím a jich mocenským
elitám) osudy židovské diaspory.
Jeden příklad za mnohé (ostatně
příkladem typický svým vztahem k dřevní
tradici starozákonní)...

M
rkev

Svět podle Linharta

Není Linhart jako Linhart, leč Patrik Linhart je pouze jeden jediný, i když odedávna publikuje pod mnoha průhlednými i neprůhlednými pseudonymy. Je toliko jeden, leč jak číst jeho „Linhartovu summu“, vydanou pod poněkud nejasným názvem *Horrorů roků* a bez jakéhokoli nápovědného podtitulu? Někdo by mohl namítnout, že ji číst ani netřeba, poněvadž spousta textů z daného souboru již vyšla v Tvaru a že... Leč kdo má po ruce svázané ročníky Tvaru? Nabízí se hned zkraje i jiná připomínka: do jaké míry jsme připraveni začíst se do těchto větších i menších rozprav o literatuře (v různých podobách), neboť nic jiného to venkoncem není a díkybohu jde právě o toto, pokud nejsme aspoň zčásti či zkusmo obeznámeni s autorovou nemálo obsáhlou beletristickou tvorbou? Není totiž od věci si připomenout, že Patrik Linhart (též essayista, nar. 1975) rozjímá o literatuře řečené krásné stejně hekticky, stoicky a především temperamentně, jak ji analogicky, totiž hekticky a temperamentně, také on sám sepisuje. Neplatí tu však bonmot, že píše napořád sám o sobě, nikoli: o to víc však o ní píše sám za sebe.

V knihách Patrika Linharta nebývá pranic konvenčního a ani v případě *Horrorů roků* nebude šťastné zakousnout se do nich zu by laskavými hned od začátku. Je tu vůbec nějaký konec a nějaký začátek? A co je uprostřed? Nuže, rozsáhlý text nazvaný *Alkomagie* podle *Kalendáře Staré milenky*. Opět zčásti otištěný v Tvaru. Mnozí nevědí, o jakou Starou milenku kráčí, d'Áurevillyho to nebude, nevadí však! Povězme to jednodušeji: autor probírá celý rok den po dni a den za dnem a uvádí, kdo se toho či onoho dne narodil – a nejsou to pouze spisovatelé, leč i politici, herci apod., dojde i na van Goghovo ucho aj., přičemž pokaždé je tu řečeno něco, co v žádné Wikipedii ba kolikrát ani v odborné lexikografii nenajdete. Oni by si také lexikografové mnohdy rvali vlasy, mají-li je ještě, kupříkladu když čtou, že vzorem pro Tolkienovy *Hobity* by mohli být věčně ublíženečtí Češi, zvláště když spisovatel rád sbíral houby. Vědci by oplešatěli, leč milovníci literatury blaženě pomlaskávají. Jen tak dál! Linhart si takto (erudovaně!) vede svou až do Silvestra – a jsme u dalšího dilematu.

PATRIK LINHART

HORRORŮ
ROKŮ

Autorova Alkomagie může připomínat dokonce i texty vhodné pro někdejší Kratochvilná čtení kalendářová, v nichž bývaly i kuchařské recepty a hojné čtení pro paní a dívky na každý měsíc, což by se báječně, byť obskurně mohlo prokládat autorovým čtením o tehdy či jindy narozených (mj.) spisovatelích. Jenže ouha! Čtenářky kalendářů by z těchto textů měly hlavinky v pejru: Linhart se při svých antiencyklopedických znalostech (ví o leččem, co encyklopedie ani náhodou) totiž vyhýbá čítankovým pravdám a ještě čítankovějším floskulím literární historie a počíná si při tom vskutku neodolatelně. Co tomu vytknout? Že se na tisíc tvůrců nedostalo? Nic nevádí, dostalo se naopak na ty, na něž se leckdy nedostává. Máme být přesto hnidopiši? Nuže, když tu mezi velkoklasiky figuruje tolikero Linhartových kamarádů či soupeřů, jak mu odpustit, že opomněl Vojtěcha Němce? Toť vada krásy jak hrom, může mu však projít, proč ani nezmínil, který (ne)velikán české kritiky literární se narodil 19. srpna. Zato hrubku v ruštině mu neodpustíme, měkký znak není tvrdý znak!

Co je v Horrorech roků dál? Stodvacetistránkový text pojmenovaný Pokus o orientaci ve dvaceti stoletích a několika letech navíc. Stručně řečeno zde Linhart uvádí, kdy vyšla nebo vznikla nějaká klíčová kniha či spis, opět leckdy připomíná roky narození: je to chronologické vademecum historií literární kultury i literatury samé. Na čtenáře však nastražil menší boudu: prý na nás „hledí dvacet století“, ve skutečnosti však stěží devatenáct. Z toho je první tisíciletí zdrceno na dvou stránkách, až po japonskou antologii Šíišú, pak se Patrik Linhart díkybohu vrací ve svém výběru do Evropy, zase ale smrskne pět stovek let do dvou stránkového výběru. Až potom dochází k lavině titulů, kolikrát ovšem i opomíjených nebo nedoceňovaných. Co česká literatura? Ta počíná Němcem Jakubem Böhme, pak přichází na řadu Bedřich Bridel, a potom? Kdo jiný než Vojtěch Nejedlý a je-

ho balada Lenka! Dále básnická skladba Maří Magdalena z pera Františka Rajmana. Lze uzavírat sázky, kolik pozoruhodných knih Linhart právem připomíná a kolik jich naopak (ne)právem nepřipomíná. Je jich však taková hojnost, až se čtenáři uleví při pisatelově (faktickém?) přiznání, že on sám se setkal či potkal snad se čtvrtinou z uvedených autorů. Kdo je však v našem posthistorickém věku sečtější než on?

Raději proto obraťme list. Dějiny neskončily a neskončí, než s literární historií Patrik Linhart udělal krátký proces: se světovou literaturou se rozehnal rokem 2000 (Ecův román Baudolino), zatímco s českou až rokem 2002. To ještě vyšly knihy Petra Payna, Michala Šandy, Romana Szpuka, Víta Janoty... Co bylo dál či co je dál, u nás i v cizině? Pak už není nic. Pouze a jedině knihy či jiné počiny Patrika Linharta, občas vydaných pod pseudonymy. Pravda, autor připustil, že tady jde o záměrnou nadsázku, nicméně si můžeme mnout ruce, jak je v tomto období česká literatura již skoro patnáct let ve své vrcholné podobě reprezentována vždy knihou jednoho autora! Žádným autorem jedné knihy! Tento provokativní šachmat mu asi tuzemští literáti neodpustí, můžeme však při této příležitosti připomenout Linhartovu publikaci, která by se měla číst souběžně s Horrory roků: totiž jeho Vyprávění nočních hubeňourů. Knihu o tom, jak si lze poradit s tematikou, s níž si literární historie (ne)poradila. Nebo poradila, leč povědomo nám to valně není.

Konečně jsme dokročili k první půlce knihy. Zčásti ji tvoří autorovy úvahy o literatuře (na podkladu literárního dějepisectví, na něž bývá alergický), zčásti jeho recenze uveřejněné především v Tvaru, jimž ovšem Linhart říká „literární recancy“. Jak si s tímto spojením latiny a češtiny poradit? Bude správně recancák nebo recacent? Leč co z nich vybrat? Přítakáme určité autorově nevůli vůči pokusům o sestavení literárního kánonu: pokaždé se za tím skrývá výzva číst co nejméně a naládovat do kánonů knihy ne-

čitelné a nesehnatelné. Naši páni bohemisté takto v kánonu skoro vymizíkovali Kunduru, zato těch K.V. Raisů! Linhart má zase spadené na Shakespeara, není však první: celé baroko na velkého alžbětince dštilo! Literární kvazihistorie dí, že ho vzkřísili až Rusové, nepochybovali o tom, že je to zneuznaný ruský dramatik, a říkali mu Vasilij Ivanovič. Kdeže kanóny, kdeže kánony!

A co autorovy „recancy“ čili jeho literární recenze? V několika případech asi mělo zůstat pouze u časopiseckého uveřejnění, jelikož osou tohoto oddílu jsou reflexe českých literárních novinek, přičemž vesměs těch, které nepatří k tzv. střednímu proudu a právě proto (porotci jim zpravidla nerozumí) nejsou ověřovány literárními vavříny, ba ani fíkovými listy. Nikoli náhodou Patrik Linhart píše o Michalu Šandovi, o Vladimíru Kokolovi, o Básníkovi Ticho, o Františku Dryjem, o Robertu Jandovi, o Romanu Szpukovi, o Vítu Janotovi nebo o Viki Shockovi (jakož i o klasicích jako J. Deml, I. Geisslová či J. Opolský). Ostatně: kdo z nich by si nezasloužil prestižní literární cenu? Jakou povahu ale mají pisatelovy „recancy“ a k jakému žánru literární kritiky se přiklání nejvíc, přiklání-li se vůbec? Máme za to, že představují svého druhu symbiózu esejistického přístupu k hodnocení titulu a dále záměru, jež s určitými rozpaky a zkusmo označíme za kulturně historický, zacílený ovšem na specifický „restart“ kulturněhistorického žebříčku hodnot v literárním světě. Kritik si přitom počíná s polemickým zápletem, přičemž se občas lapí do vlastních pastí. Napíše-li o jednom literátovi, že je to „dekrepidní velkoměstský floutek“, je to vtipné, leč o ničem to nevypovídá. Sám Linhart však tvrdí, že jeho kritika je impresionistická. Nevěřme mu to. To by měl své expresivní horrory roků notně nerad.

Vladimír Novotný

Patrik Linhart: Horrory roků. Milan Hodek / Paper Jam, Hradec Králové 2016

C
eler

Nakladatelství Academia doporučuje

Jiří Padevět:

Krvavé léto 1945

Poválečné násilí v českých zemích

Krvavé léto 1945

PRAMA 1

V pražských ulicích byl 7. května zavražděn² kněz Julius Hewera³, kterému byla od roku 1944 gestapem znemožněna výuka náboženství a musel nastoupit k sanitní službě Wehrmachtu. Byl jeden z mnoha.

1 Bartolomějská 306/7

■ V budově bylo zřízeno internační středisko pro Rusy, Ukrajince, Litevce, Lotyšy a Estonce zadržené v Praze a okolí. Zde byli předáváni orgánům Rudé armády, NKVD a Smerš.⁴

2 Bartolomějská 310/10

■ V budově došlo k usmrcení několika Němců, zřejmě při výsleších.⁵

■ Zastřeleni zde byli Maxmilián Nádvozník (*15. 1. 1904), Karl Krüger (*7. 11. 1884), Miloslav Burger (*1. 12. 1900), Anton Czervinka (*23. 12. 1899), Norbert Wawreczka (*6. 9. 1894), František Korejs, (*12. 12. 1893 v Praze).⁶

■ Na dvoře budovy zastřelili příslušníci Ruské osvobozené armády 8. května okolo 18.00 tři Němce, kteří údajně stříleli po lidech na Václavském náměstí. Po exekuci příslušníci Ruské osvobozené armády z místa odjeli.⁷

² Dle svědectví Franze Hwory.

³ Julius Hewera se narodil 12. 4. 1900 v Praze, na kněze byl vysvěcen 8. 7. 1923 v Římě, kde získal i doktorát v teologii.

⁴ Dejmková, Ivana: Hagbar aneb jak jedno místo v Praze získalo smutnou pověst. In: Fojtová, Olga – Ledvínka, Václav – Pešek, Jiří (eds.): Evropská velkoměsta za druhé světové války, s. 203.

⁵ Staněk, Tomáš: Poválečné „casusy“ v českých zemích v roce 1945 a jejich vyšetřování, s. 198.

⁶ ABS, fond 42/1 1765.

⁷ VÚA-VHA, fond Volučistů Bartuš, signatura 106/CII/3/16, ABS, FOND A2/1 1765, uvádí zastřelení tří vojáků Wehrmachtu odpovídne. Netvoří jistotou tvrdit, že jde o ten samý incident.

okres Hlavní město Praha

3 Karlův most

■ Po internaci ve sběrném středisku v Moravské ulici zde byl zabit Josef Otto, domovník z domu Letenská 526/2. Byl obviněn z udání sester Marie Kovárníkové a Ludmily Soukupové, které podporovaly parašutisty připravující útok na Reinharda Heydricha. Obě byly popraveny 24. října 1942 v KT Maurhausen.⁹

Dáv tyňčaje zastřelení Němce (VA)

9 Není prokázáno, zda Josef Otto skutečně obě dívky udal.

15

Krvavé léto 1945

4 Keplerova 213/1

■ V objektu jízdrny bylo zřízeno internační středisko pro Němce, které fungovalo velmi krátce.⁹
 ■ 12. června zde byl zastřelen, údajně v sebeobraně, příslušníkem Revolučních gard Kuncem plukovník Wehrmachtu Heinz Brandt.¹⁰ Údajně se snažil strážnému sebrat pistolí.¹¹
 ■ 16. června zde zemřel Hugo Altmann (*1867).
 ■ 17. června zde zemřel Karl Kern, narozený 1873 v Plzni.¹²
 ■ Internované ženy byly znásilňovány příslušníky Rudé armády.¹³

5 Loretské náměstí 99/6

■ V Kapucinském klášteře bylo zřízeno bezprostředně po 8. květnu internační středisko pro Němce.
 ■ 10. května zde zemřela 55letá Zdena Köslarová, čtyřměsíční Hans Fridrich, 11. června tříměsíční Marion Poschová. Zemřeli byli pohřbeni do společného hrobu v Dáblicích.¹⁴
 ■ 9. června zde zemřeli šestměsíční Herta Heinzová a Marie Koglorová, ta ve věku 85 let.
 ■ 18. června zde zemřela Berta Stilleová (*1866). Pochována byla do hromadného hrobu v Dáblicích.
 ■ 19. června zde zemřela Hermína Krátká (*1865).
 ■ 20. června zde zemřela Albina Koniakovská (*1878 v Napajedlech).¹⁵
 ■ 2. července zde zemřeli Karl Robert Horn (*1875) a Karl Schleich (*1870). Těla byla pohřbena v Dáblicích.¹⁶

9 ABS, fond 303-60-1.

10 Důstojník stejného jména a stejné hodnosti byl popraven v souvislosti s neúspěšným pokusem o odstranění Adolfa Hitlera v létě 1944. V tomto případě se mohlo jednat o proslulého jidáho nebo o šlechtu jmen.

11 ABS, Karice, fond A12 22.

12 Třetěl.

13 AKPR, fond T1/45.

14 Třetěl.

15 ABS, Karice, fond A12 22.

16 Třetěl.

16

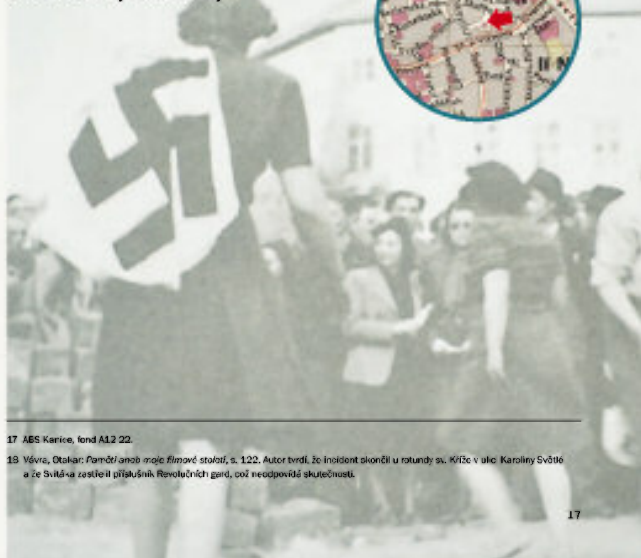
okres Hlavní město Praha

6 Mariánské náměstí 2/2

■ V budově Nové radnice bylo povstalců po skončení bojů zastřeleno několik Němců z okolí, kteří údajně ostřelovali ulice ze svých bytů.¹⁷

7 Martinská

■ 10. května byl z policejní budovy v Bartolomějské ulici propuštěn den předtím povstalci zadržovaný režisér Jan Světlák. Dav ho obklopil, mlátil a vlekl až do Martinské ulice, kde byl sražen k zemi, bit a kopán. V davu byli údajně kolegové filmoři a známá česká herečka údajně vykřikla, že Světlák je odpovědný za smrt Karla Hašlera. Nakonec ztýraného Jana Světláka zastřelil voják Rudé armády.¹⁸

17 ABS, Karice, fond A12 22.

18 Věsta, Otakar: *Paměti aneb moje filmové století*, s. 122. Autor tvrdí, že incident skončil u rotundy sv. Kříže v ulici Karlovny Světlé a že Světláka zastřelil příslušník Revolučních gard, což neodpovídá skutečnosti.

17

Krvavé léto 1945

8 Míšeňská 71/3

■ V domě bydlel Felix Emil Josef Cammra, používající šlechtický pseudonym Felix Achilles de la Cámara del Campo, autor řady romanticky laděných okultních literárních křů a mnoha filmových scénářů, z nichž nejslavnější realizovaný je film *Dívka v modrém*. Byl přesvědčeným antisemitou a během okupace pracoval pro nacisty jako filmový poradce v Oddělení kultury Úřadu říšského protektora. Byl také členem řady fašistických organizací. Dne 8. května 1945 byl vyláčen z bytu a nedaleko domu davem lynčován a nakonec upálen.

9 Na Poříčí 1041/12

■ V budově YMCA bylo zřízeno bezprostředně po ukončení bojů internační středisko pro Němce.

10 náměstí Republiky

■ Na náměstí dav lynčoval Němce v uniformě.¹⁹ Muž byl nakonec pověšen za nohy na pouliční lampu a pod jeho hlavou byl rozdělán oheň. Když konečně zemřel, dav do těla mlátil a plival na ně.

11 Národní

■ Nedaleko Jungmannova náměstí byl na sloup veřejného osvětlení pověšen za nohy a upálen Němec v uniformě, zřejmě příslušník Wehrmachtu.²⁰

19 Podle vzpomínky Přemysla Pítrna, citované v knize Pavla Kosatka *Sám proti zlu*, s. 189, se jednalo o příslušníka Volksturm, nikoliv SS, jak je často uváděno.

20 Fotografie mimo jiné pučlivá v knize Jurek, Václav: *...ať to hrozdí musí hořet*.

18

19

Krvavé léto 1945

12 Rytířská

■ Na sloupu pouličního osvětlení byl pověšen za nohy a upálen mladý Němec.²¹ Podle očitého svědectví byl pouze v botách a kalhotách, na zádech měl nožem vyrytou svastiku a měl chořelé vlasy a obličej. Na listu papíru bylo napsáno, že se jedná o jednoho z pachatelů masakru civilistů v dnešní ulici Obětí 6. května.²²

13 U Páječovy 953/4

■ V budově školy bylo zřízeno bezprostředně po 9. květnu internační středisko pro Němce. Zde byl 30. května zastřelen internovaný Josef Vašíček, který údajně zešílel a pokoušel se objekt opustit. Zastřelen byl praporečkem Otakarem Ševčíkem, velitelem internačního střediska, kterého údajně ohrožoval.²³

■ 16. června zde zemřel čtyřměsíční Georg Winter, pochovaný

byl do hromadného hrobu v Dáblicích, 5. července Uwe Lipmann (22. 5. 1945), Jaroslav Krombholz (*1887) a Adolf Demko (*1863 v Novém Jičíně) a 7. července pak dvoudměsíční Lothar Wiesenenthal, který byl rovněž pochován do společného hrobu v Dáblicích.²⁴

■ 9. července se údajně pokusil o sebevraždu Karl Langer, a když mu bylo strážným v pokusu zabráněno, napadl jej. Po krátké potyčce strážný Langerova zastiřel.²⁵ Ve stejný den zde zemřel Karl Scholze, příčinou smrti byla údajně sešlost věkem.²⁶

21 Archiv Kanceláře prezidenta republiky, signatura T 125/45, dopis Josefa Brády prezidentu republiky. Přesně uvádí, že se jednalo o příslušníka Hitlerjugend, který během Pražského povstání odřel z okna bytu ze „stojící pušky“, tedy zřejmě ze sešlosti nebo kulometu. Stejnou událost připomíná i váleka. Otakar: *Paměti areb moje filmové sověti*. BVO, Praha 2011, s. 122.

22 Svědectví Mileny Břítanové, archiv autora.

23 Tamtéž.

24 ABS Kerice, fond A12 23.

25 Tamtéž.

26 Tamtéž.

20

okres Hlavní město Praha

14 Václavské náměstí

■ Na rohu s Vodičkovou ulicí bylo zřejmě 8. nebo 9. května pověšeno za nohy a upáleno několik Němců, zřejmě příslušníků gestapa.²⁷

■ 19. srpna střílel poručík Rudé armády Andrej Svirčuk na projíždějící automobil obsazený vojáky Rudé armády. Po zastavení automobilu se mu vojáci pokusili odebrat zbraň, ale Svirčuk jednoho z vojáků zastiřel. Potom utíkal směrem k Mústku, kde byl v přístřešce s příslušníky SNS postřelen. Automobil, do kterého byl zastiřelý voják naložen, mezitím odjel.²⁸

Zadržení Němky (AA)

27 Behniská Marie - Barvířová, Hana: *Deník profesora Josefa Chavátka z roku 1945*, s. 109. Podle tohoto svědectví se jednalo o tři oběti: Tobi Schellen, Gerhart: *Moji velmi tácký*. Život v době, která zůstala, s. 367. Autor reuvidí počet obětí a není zcela jasně, zda byl incident, přímou, nebo úřední oči svědectví.

28 ABS Kerice, fond A12 17.

21

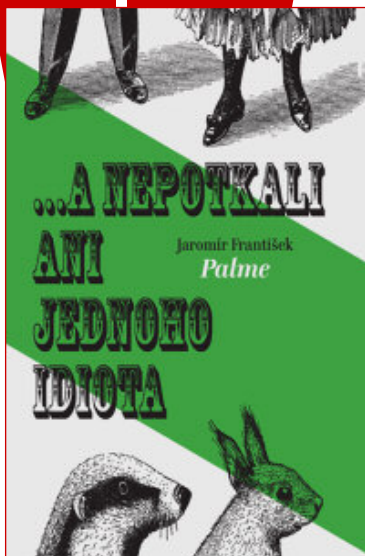

Odchod německých civilistů do sběrných táborů (Tomáš Jaki)

Nakladatelství dybbuk chystá

Jaromír František Palme: ...a nepotkali ani jednoho idiota

Jste zvědaví, co se stane, když knedlo a vepřo potká zelo? Bojíte se, jestli nebude prasátko bolet, když ho veverka s jezevcem rozbijí? Je vám známo, že se dítě má mydlit jen málo, jen co by se za nehet vešlo, abyste si ho příliš neopotrebovali? Víte, jaký je přesný sortiment prodejny stolů pana Pingponga? Chodíte rádi ob-

chvatem, ob vozovku i ob chodník? Pokud je vaše odpověď na tyto otázky vždy kladná, je pro vás tento hravý, vlastnoručně ilustrovaný text Jaromíra Františka Palmeho jak šitý na míru. Neboť je to, „jako byste chtěli přejít na druhou stranu po čerstvě adjustovaném zubním můstku – nikdo neví, jak to dopadne“.

Až nebudou potřeba peníze, koupíme si takovou malou vaničku,“ zasnul se Karel Marx.

„Jen abychom s tou vaničkou nevytili i dítě,“ strachovala se paní Marxová.

„Dítě... dítě vždy dosucha usušíme... a mydlit ho budeme jen málo, jen co by se za nehet vešlo, abychom si dítě příliš neopotrebovali.“

Ozval se zvonek.

„To bude Engels,“ zaradoval se pan Marx.

Do místnosti vstoupil Engels.

„Jak se máš, stará vojno? A jak se mají Chico, Harpo, Groucho, Gummo a Zeppo?“

„O své příbuzné se nestarám,“ odušil Kárl Marx.

„Přinesl jsem ti vaničku, ale ne abys s ní vylil i dítě,“ pokračoval Engels.

„Hezčí neměli?“ ohrnula pysk paní Marxová.

„Měli, ale já neměl peníze,“ zasmušil se Engels.

„A bude ještě hůře,“ zahučel Marx.

„No, snad přeci jen nebude tak zle,“ usmál se Engels a upřel své pomněnkové oči na vypouklý život paní Marxové, „... a dítě mydlete jen málo, co by se za nehet vešlo, abyste si ho příliš neopotrebovali.“

19. 3. 2016

xxii

Strach má velké oči. Hovořili o tom v rozhlasovém přijímání,“ pravila veverka.

„Strach je vleklý koč,“ připustil jezevec, „ale zlý pán...,“ dodal zamyšleně. „Hovořili o barvě?“

„O barvě?“

„O barvě těch očí.“

„Ne, o barvě nehovořili. Hledala jsem ji v pavučinách, ale nikde ani zmínky...“

„Pavouci mají jiné starosti. Pavouk vidí panoramaticky a o záležitosti strachu se příliš nezajímá. Nedávno jsem jednoho potkal, jak jde s obrazem do panorámařství. Strach rozhodně neměl...“

„Ani já nemám strach. Rozhodně ne z pavouků,“ kasala se veverka.

„Měli bychom skasat plachty, abychom nenajeli na mělčinu. Obávám se, že v tomhle větru bych neudržel kormidlo,“ řekl jezevec.

23. 3. 2016

xxiv

Cele

Liszt a Wagner...

v Piešťanech

*Komu to
strouháte
mrkvičku?*

2.

Vám!

3.

Strouhněte
mi tam
ještě
trochu
jablíčka.

P
etržel

Básně puberty Vladimír Boudník

Autorem čtyř desítek básní z dosud nevydané sbírky

Básně puberty je grafik Vladimír Boudník (1924–1968). Ručně je opsal do firemního bloku národního podniku Kovoslužba v roce 1951, jak vyplývá z dedikace příteli V. Matouškovi.

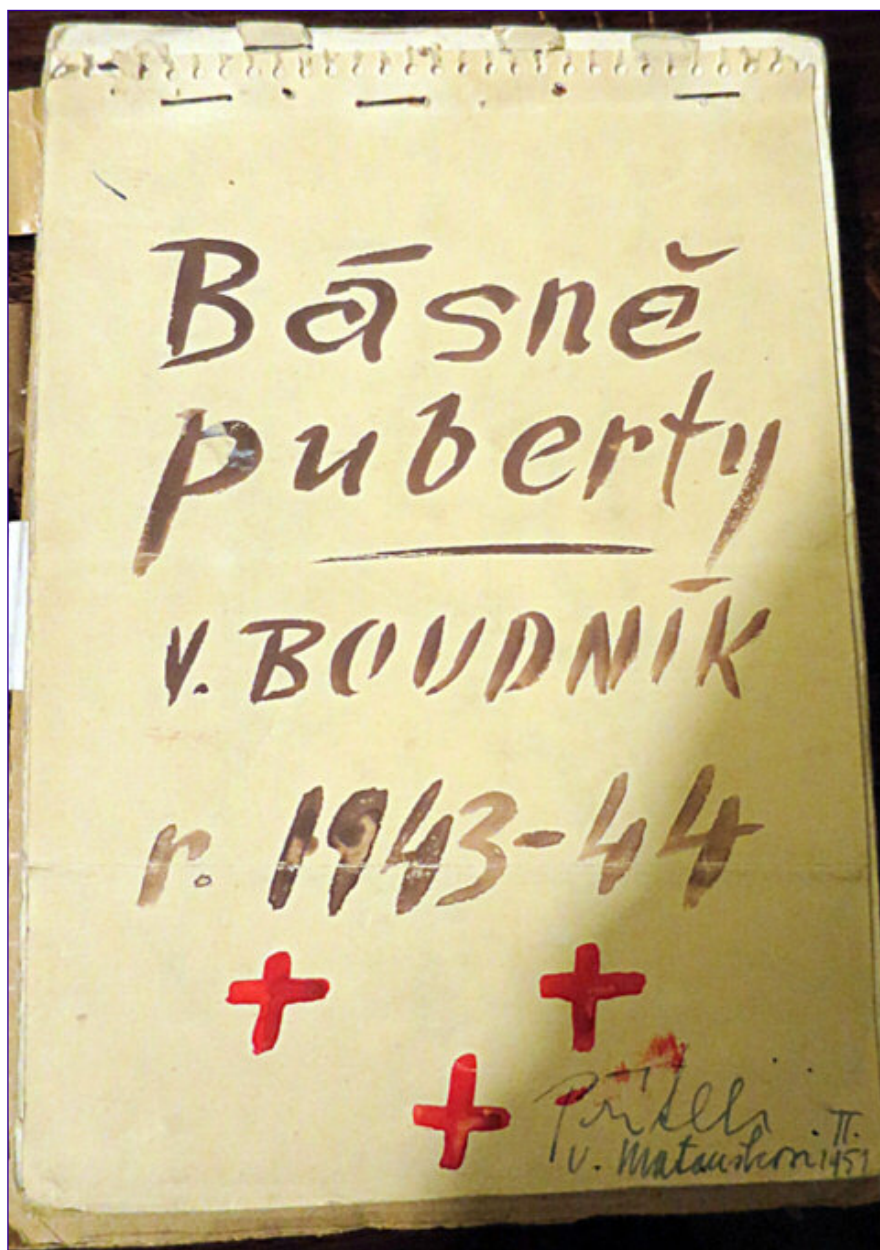
I.

27. X. 1943

Hvězdy

Proč se skvíte v černi temnot
krásněji než drahý klenot?

Kdo vás hvězdy rozséval,
ten vám krásnu věnoval.

II.

29. X. 1943

Stín továrny

Temný hukot strojů, doléhá ti k sluchu,
z výparů a plynů, stíny vládnou vzduchu.,
žárovek svit ostrý, bodá v tvoje oči
kolem tebe teskně, z prachu mrak
se točí.

Železný koš svítí, v nitru má koks
žhavý
nahrazuje kamna, domova skvost
drahý
sdružuje jak magnet, zimomřivých
davy
spleť ochromlých rukou,
smutkem psané hlavy.

V.

29. X. 43

Strop

Strop citelně oprýskaný
ohrožuje naše hlavy.
Z čmouh si tvoje fantasmie
známé tváře oživuje.

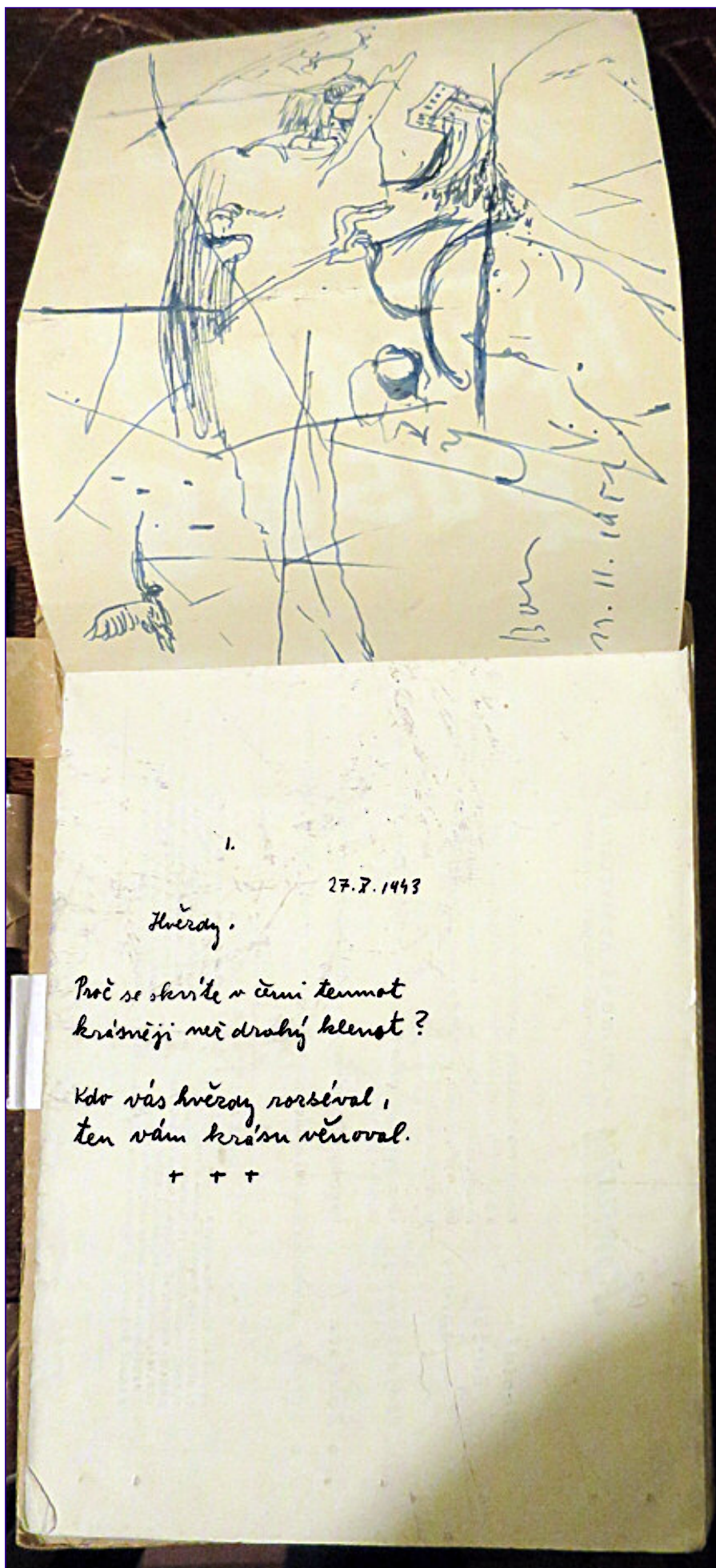
XIII.

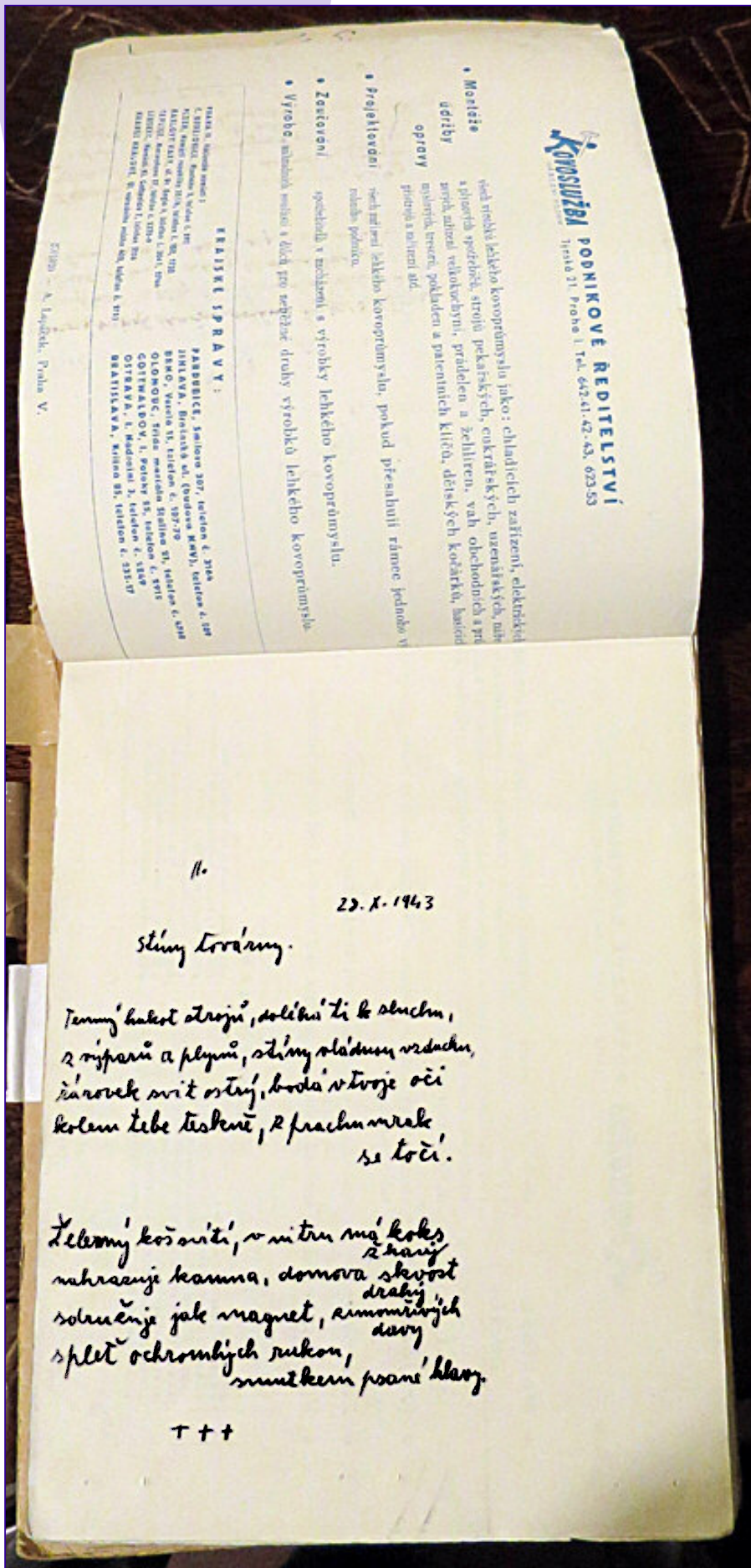
4. XII. 43

Zajatci

Jako stádo zvířat jsou,
v očích bolest, žal,
v továrně se rozejdou
odstraňovat kal.

Přijímají žár dech
hlady sotva stojí,
z hrdla se jim dere vzdech,
tím si bolest hojí.

XXIV.

18. XII. 43

Mrtvé město

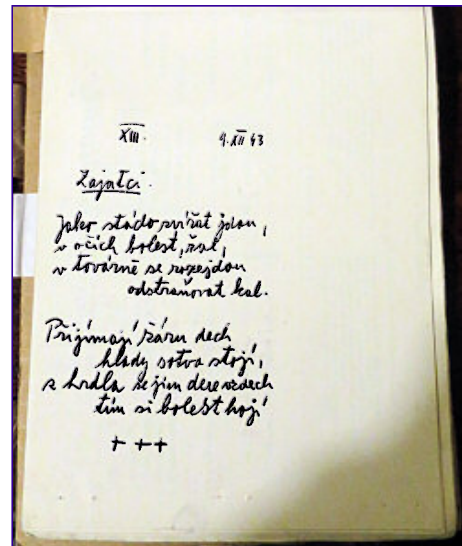
Zříceniny k nebi ční
bez radosti třeptu,
za pohody sluneční
při měsíčním svitu.

XXXI.

1943. III

Hřbitov

Hřbitov je zahradou,
v níž mrtví vládnu,
v ní steny rodí se,
sílí a slábnou.

Petržel

Jsem ticho Mořic Klein

stínu pod smrkem seděl na lavičce Marek s daleko nataženými dlouhatánskýma nohama, které končily v robustních pracovních botách. Oblečený v montérkách a v košili na prsou rozepnuté a odhalené. Až dneska, když jsem si ho prohlídnul pozorně zblízka, jsem poznal, že Marek je už vlastně starý pán.

– Dobrý den, Marku, já scháním někoho na práci, na brigádu.

– No já nevím, tam co sem dělal, už nedělám, já nevím, jestli by tam neměli nějakou práci. A tady, tady vo ničem nevím, no ale zeptat se někde můžu, no.

– Ne Marku, já nescháním práci, ale někoho na práci. Jestli vy byste třeba nemoh.

– No vopatrně, vopatrně. Žádněj spěch, že jo. Já jestli bych nemoh?

– Jo. Vy.

– No já nevím. Teď tady mam hlídat nějaký děti, že jo. A na kdy by to asi mělo bejt?

– No nejlíp dneska odpoledne by se mi to hodilo.

– No já nevím. Nic neslibuju, nic neslibuju, jo. Já se zeptám a uvidíš. Přide, nepřide.

– No já bych to ale potřeboval vědět předem, abych věděl, jestli mam ještě někoho hledat.

– No tak já nevím, no. Tak dejme tomu, no. V kolik hodin by to jako mělo bejt dneska?

– No třeba v pět?

– No dobře, no. Já to teda domluvim a snad by to šlo, třeba.

Po páté hodině Marek opravdu přišel. Ukázal jsem mu, s čím potřebuju pomoct. Potřeboval jsem zavézt štěrkovou drť obnažené základy starého domu, aby byl dům izolovaný od vlhkosti. Marek chvilku házel lopatou štěrk do kolečka.

– Jestli se teda můžu zeptat, jo, ale vopatrně, vopatrně, aby se neřeklo, že je drzej, že musím všechno vědět. K čemu to tady to bude jako, to bude nějaký podnikání?

– Ne, žádný podnikání. Tady chceme se ženou bydlet.

– Jo tak, no jo, to jo. Tak sem ticho, sem ticho.

Chvilku zase nakládal štěrk.

– Žádněj spěch, žádněj spěch, jo, ale nebyla by voda k pití nějaká? Mám nemocný srdce a musím pořád pít, no. A sem ticho."

Sjel jsem na kole k domku u potoka, ve kterém se narodil národní buditel a romanopisec Prokop Chocholoušek, jak o tom poučuje pamětní deska ve štítě domu, a ve kterém teď žije malá nahluchlá Jiřina. S ní bývá Marek, kterého jsem hledal, často vidět. Zaklepal jsem na otevřené dveře do chodby, zavola jsem do domu.

– Ano? ozval se ženský hlas, který nepatřil Jiřině.

– Dobrý den. Hledám Marka Šíbala, není tu?

Zakvílela péra v kanapi, jako kdyby jim naráz ulevila obrovská tíha. Ve dveřích se ukázala mně neznámá silná paní s širokánskými tvářemi omačkanými od polštáře.

– Není tady. Asi je s dětma za střediskem.

Vrátil jsem se za zdravotní středisko. Z prolejšaček tu hlavama dolů visely dvě malé děti, pod nimi seděla mladá maminka. Ve

Napil se, na chvíli zase zahlomozil lopatou. Pak se o ni opřel a zadíval se do nebe. Pak se rozhlídnul kolem sebe, povzdychnul si a začal si pro sebe povídat. A povídal si pro sebe docela dlouho. Až jsem začal mít nepříjemný pocit, že pracuju sám a Markovi platím proto, aby měl kdy si sám se sebou popovídat. Jako kdyby vycítil, co mě právě napadlo, začal mluvit taky trochu ke mně.

– No jo, je to tak, říkají to tak.

Jenže jak jsem předtím neposlouchal, co si Marek vypráví, nevěděl jsem, co je to tak. Marek mi to přesto pro jistotu zopakoval.

– No jo. Je to tak.

Pak zase nabral na lopatu šterk. Ale do kolečka už šterk nedonesl.

– A jestli se eště můžu zeptat, ale žádnéj spěch, žádnéj spěch, vopatrň, vopatrň, co ty jako děláš, jako práci?

– Učím. Na gymnáziu. Češtinu a společenský vědy. Psychologii, filosofii, právo třeba.

– Jo ták. No dobrej, dobrej no. Jsem ticho.

Převezl kolečko, které jsem sám naplnil, od hromady drtě ke zdi domu. Vyklopil drť, kam jsem mu ukázal. Díval se, jak drť rozhrnuje mezi základy domu a mezi plechovou tabulí, zapřenou ve výkopu třicet centimetrů od základů.

– No dobrá, dobrá. Filozofije. Ale k čemu jako v životě? K čemu?

– K čemu?

Vylezl jsem z výkopu. Sundal jsem z rukou rukavice. Jenom kvůli tomu, abych získal čas na rozmyšlení odpovědi.

– No baví mě.

Ale nebyl jsem s touhle odpovědí moc spokojený. Že mě baví. Odpověděl jsem tím na otázku, k čemu je v životě, k čemu?

– No filosofie se vysvětluje jako láska, láska k moudrosti. Ale já bych spíš než láska řek, že filosofie je vášeň. Vášeň pro vědění, pro poznání. Pro rozumění věcem. No a k čemu rozumět a k čemu vášeň, na to se už přece nikdo neptá.

– No sem ticho, sem ticho, ale chtěl sem se zeptat, co jako kostel, co třeba kostel a takový ty věci, jo, ale vopatrň, vopatrň!

– No do kostela já chodím. Nemám to slovo rád, ale sem věřící. Věřím.

– No je to tak, je to tak. Tak sem ticho, sem ticho.

Popovezl naložené kolečko k místu, na které jsem potřeboval ještě přidat šterk.

– Ale taková věc mně vrtá hlavou, když teda jako nejseš blbej, jo. Tak to mi pověz, to mi pomoz, pořád si říkám, Bůh je láska, jo, a já vim, že je, ale kde potom, kde potom je ta láska, člověče, třeba v tom Iráku, maj se lidi rádi v tom Iráku? Kde jí tam schoval?

– No tak v Iráku snad působěj zlo sami lidi, ne, konkrétní lidi. Lidi si přece můžou vybrat, jestli dobro, nebo jestli zlo.

Napil se. Zase se opřel o lopatu. A díval se, jak nakládám šterk.

– Jo, vybrat. Jo, člověk. Jen abysme měli co jíst a kde spát. Ale kde je ta láska? Jí, jí, vyjde to z něj, je to hnusný, smrdí to. Takhle to myslel, pane Bože? Nebo když já vidím v televizi dokument, dokument vo zvířatech, a teď jak tam ten lev třeba nebo tygř stve a pak trhá tu zebra a vona utíká a utíká, protože chce žít, a von jí pak rve a vona řve a krev stříká a je na kusy a já na to koukám a sem ticho, sem ticho, ale ptám se sám sebe, kde tam ta láska je, kam jí jako tý zebře schoval, tu lásku, když vona chtěla žít a utíkala a pak řvala, když jí trhal na kusy, tak kde tam ta láska je? No nic, sem ticho, sem ticho, jenom nevím, nedokážu na to odpovědět, kde tam ta láska je.

– Marku, teď bych potřeboval, abyste to kolečko zvrhnul támhle někde.

– No je to tak, říkaj to, říkaj to. Nebo ta Jiřina. S vodpuštění blbá je, hluchá je, nikoho nemá, všechno jí musím rvát do ucha, aby slyšela, a rvát dvacetkrát, aby to pochočila, tak blbá je, s prominutím, s vodpuštěním blbá je, tak takhle to myslel? A to jí říkám, proč to říkáš, když tomu nerozumíš, když je třeba v televizi tanec, černoši tancují, třeba v tý americký, jak se to menuje, je to i v Čechách, hledaj tam ty zpěváky...

– Asi superstár?

– Tak to maj v Americe mockrát lepší, protože černoši, ty když tancují, a vona řekne, to je blbost, a chce přepnout, tak jí říkám, ty seš blbá, ty tomu nerozumíš, a ptám se, takhle sto myslel?

Sám nakládám šterk na kolečko. Sám z kolečka šterk vysypávám i šterk rozhrnuju.

– Ptal sem se na to sedláčanskýho faráře. Takhle mě chytnul za ruku a křičel, křičel na mě. Vy chcete pochopit moudrost boží? Vy chcete pochopit moudrost boží, když člověk nejní schopnej pochopit ani jeden druhýho, kterýho vidí vedle sebe?

Teď už jsem se taky opřel o lopatu. Vzpomněl jsem si, jak jeden čas si k nám Marek chodil několikrát za týden vypůjčit dvacku na pivo, kterou ale hned druhý den

zase přinesl vrátit. A jak jednou si přišel pro dvacku už dost opilý, a když mu máma ve dveřích peníze podávala, poděkoval jí a řekl: Já jsem si myslel, tedy lidi si myslej, že ženský sou blbý. Ale není to pravda. Tak třeba vy: nepijete a ještě máte hezký voči.

– Nebo ten Petr Bartošek. Dokážete víc než já, když budete ve mě věřit! No možná jo, možná je pro toho Petra lepší, když ty nohy nemá. Když mu je vlak uříz. A možná kdyby věřil, dostane je zpátky. Dokáže víc než on. Já sem nedokázal nic. Chtěl sem bubnovat. Ty toho chceš moc najednou. To jako dybys nechtěl nic, říkal mi táta. No hádali sme se. Já chtěl totiž bubnovat jako Bady Rič. Bady Rič, pane, to byl bubeník. To byl bubeník, že hřebíky lítaly z podlahy, dyž sem na něm byl v Lucerně. Šel sem tenkrát do tý Lucerny pěšky. A naštěstí mě auto vzalo, stich sem to akorát.

Už se ani nepokouším přijít na odpověď, kam Bůh před zebrou schoval lásku. Poslouchám, co Marek vypráví. A jsem ticho.

– Do lomu sem chodil taky pěšky. Počítal sem to a sedmkrát sem obešel zeměkouli za ty roky, co sem do lomu chodil. Sedmnáct kilometrů každej den. Dokud mě nevyhodili. Že prej šetřej. Že prej hlídače nepotřebujou. Že jim stačej kamery. No svez mě občas někdo.

O pár dní později mi v hospodě někdo říkal:

– To je dobře, že u tebe může Marek dělat. Víš co, tady na něj lidi akorát jebou. Z práce ho vyhodili, víš co, protože dělal hlídače a voni nainstalovali hlídací systém, kamery. A Marek se šel v lomu dycky projít a spustil alarm. Přijela výjezdovka a nic, akorát Marek se šel projít někam, kam neměl.

Ještě jednou mi Marek přišel pomoci opravovat dům. A nabídnul mi, jestli bych si někdy nepřišel prohlídnout knížky, které zůstaly po jeho táto-

vi, že je dá lacině. Měli jsme se sejít před domem, ve kterém byl Markův byt. Byl jsem v tom bytě asi před dvaceti lety, když jsem se byl ptát starého pana učitele Šíbala, jestli by neměl a nepůjčil mi eseje Otokara Březiny, které jsem tehdy v žádné knihovně nemohl sehnat. Ale nevlastnil je ani pan Šibal.

– „Jo, čet sem je kdysi. A musel sem si každou větu přepsat po svym, abych tomu rozuměl. Ale nemam je, kluku.“

Z tehdejší návštěvy bytu mi v paměti uvíz rozkrojený chleba na stole a rozbitá okenní tabulka zalepená kusem papírové krabice od kostkového cukru. Když jsem do bytu vstoupil tentokrát, pod tlustými vrstvami prachu jsem na svém místě našel víko krabice od kostkového cukru a na stole ztvrdlý kus chleba.

– „Já už sem chodim, jenom když mě Jiřina naštvě. Jinak spim dole u ní. V zimě je tam teplo. Vona si topí.“

Vrstvy prachu pokrývaly i robustní kamna, i štosy knížek. Mezi kterými jsem našel také sešity se zápisky pana učitele Šíbala. Ze kterých bylo patrné, že cosi podstatného mezi člověkem a Bohem se nedělo jen v protějším kostele a v sousední faře, ale taky tady. Zatímco jsem se probíral knížkami, stál Marek u okna.

– „Na podzim, kdybys tady byl na podzim, tak bys koukal, jaký barvy má listí támhle na tý zdi.“

Jenomže na podzim jsem měl jiné starosti než koukat na barvy listí. A na Marka jsem trochu pozapomněl. Až jsem se dozvěděl, že byl se srdcem přes Vánoce v nemocnici a že ho pustili domů, tedy k Jiřině, která si topí, na reverz. A Jiřina, ta s vodpuštěním blbá, hluchá Jiřina, který všechno musí řvát do ucha, aby slyšela, a řvát dvacetkrát, aby to pochopila, ta s vodpuštěním pochopila, že když Marek je na kanapi ticho a nedýchá, je mrtvý.

– Nebo ten Petr Bartošek. Dokážete víc než já, když budete ve mě věřit! No možná jo, možná je pro toho Petra lepší, když ty nohy nemá. Když mu je vlak uříz. A možná kdyby věřil, dostane je zpátky. Dokáže víc než on. Já sem nedokázal nic. Chtěl sem bubnovat. Ty toho chceš moc najednou. To jako dybys nechtěl nic, říkal mi táta. No hádali sme se. Já chtěl totiž bubnovat jako Bady Rič. Bady Rič, pane, to byl bubeník. To byl bubeník, že hřebíky lítaly z podlahy, dyž sem na něm byl v Lucerně. Šel sem tenkrát do tý Lucerny pěšky. A naštěstí mě auto vzalo, stich sem to akorát.

P
etržel

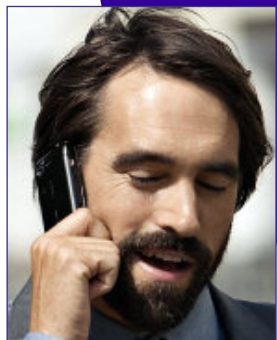
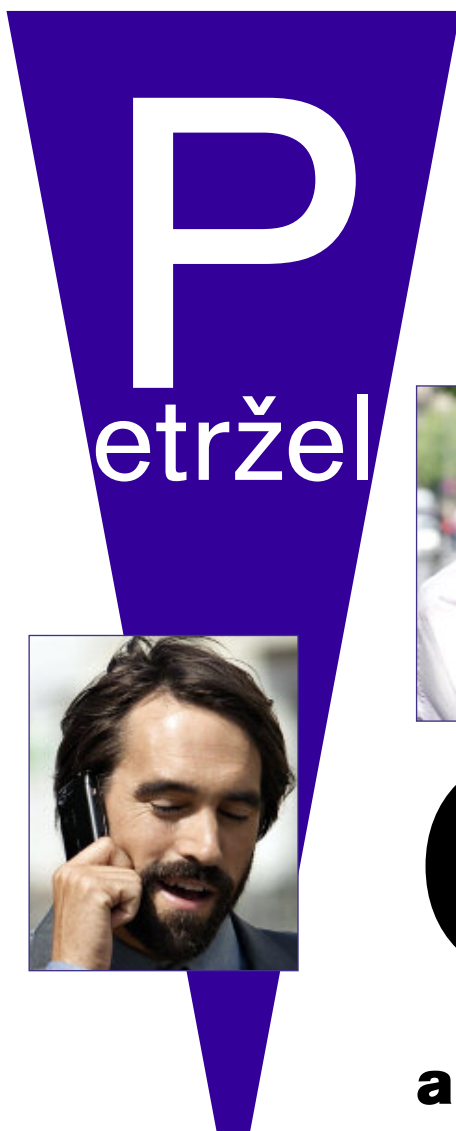
Rudolfovou štolou do Královské obory **Ivo Fencel**

Sou štolou jsem chtěl prolézt. Ale měli zamčeno (ve stráni pod Letnou), asi mají zamčeno pořád; jel jsem proto tramvají. Vystoupit musíte proti Výstavišti. Zatočil jsem rychlým krokem do parku. Tam taky čeká průčelí štoly, zdobí je císařská koruna. Přistoupil jsem k vrátkům. Zírám na zužující se vodní stružku, polyká ji hnědozelená tma. Ta chodba měří kilometr plus 98 metrů. Když chcete podzemím projít jako Valjean, někdy jste čtyřicet metrů pod povrchem. Odemknout to zítra pro turisty? Možná... Možná by se ten akt ani nevyplatil.

Ani děti totiž dnes nebaží po ničem podobném. Stačí jim virtuální kanalizace. V ní krvelačně cílí minometem, když kosí stínové protihráče; jako by se připravovaly na reálnou válku. Ta hra uvnitř počítače by se dala nazvat *Krysy z temnot*. Stejně se jmenuje báječný film. Napsal ho kdysi René Goscinny!

Ale které dítě ho zná? Pod Paříží! Pod Prahou! Zvedl jsem oči. Ve sva-hu Stromovky zeje i druhý chřtán - ústí nejstaršího železničního tunelu v Praze. Opustil jsem mříž stoky, mířím k plotu Výstaviště. Z parku vedou vrátka, stačí projít. Vyšlo to. Ocítám se v areálu, který roku 1891 oddělili. Zdarma jsem tím přišel na Matějskou. Nebo aspoň ve snu. - Ale několik měsíců předtím jsme poutí skutečně prošli se synem. U reálného vchodu jsme zaplatili deset korun (ve všední den). Zatímco legendární fidlovačka (z Nuslí) patřila cechu ševců, zdejší veselici jistili krejčí. Ta Tylova *Fidlovačka* měla premiéru roku 1834 (ve Stavovském divadle) a dočkala se jediné, chabě navštívené reprízy. Její třetí obraz ovšem zve právě do Královské obory. Na slavnost slavníku. Ten slavník existoval, každoročně ho věnčili, zaklesli ho do větví, okolo křepčili. - Jak jsme tak s Filipem putovali mezi Kočkovými atrakcemi (mezi kokosy a jinými dobrotami), zaujaly mě dvě lochnesky s volejbalovými koši. Rotují na těch kolotočích čtyři skotské příšery. Na každém dvě. Čelisti zatínají do prázdna stejně, jako když mi byli tři roky (1967), jsou k neutahání. Už jsem ty příšery odepsal a hle, neumřely. Žije i čtvero zámků hrůzy, většinou vybavených vozíky. Syn jeden prozkoumal pěšky, ale na kosmonautické trenažéry, jak říkám výškovému kolotoči, jít odmítl. Minuli jsme i nebetyčná kladiva, ale dost vzpomínek na jaro. Pryč! - Protáhnu se brankou zpátky do Stromovky, minu plácek určený ke grilování, usednu u Zeleného rybníčku. Kvůli vodě, co stála na stejném místě, Rudolf (císař) zaměstnal kutnohorské havíře na devět let. Dlabali štolu. Štola se táhne pod zemí a žížalami, zatímco k nebi směřuje špička novogoticky přebudovaného Místodržitelského letohrádku. Nad Oborou/za Oborou se vypíná samo město: kdyby nežilo tak vysoko, štoly by ani nebylo. Její existenci umožňuje terén, ne my. Kdyby terén s domy nezdvihl hřbet, nemohlo by se ve Stromovce už roku 1822 slavnostně sáňkovat pod patronátem hraběte Chotka. Do parku *sbíhám* i dnes. Vybíráte si, kterou pěšinou. Dle Vojtěcha Steklače tady do-

dnes brousí Bořík (a jeho parta). Blbnou u čtyř rybníků (jako kdysi Vojta), přichází z Holešovic. Už Jáchym Šternberk a Jean-Pierre Blanchard se však roku 1790 vyblbli, když se odsud na šedesát minut vznesli balónem, aby živi přistáli v Bubenči. Vstal jsem. – Mizím v podloubí restaurace. Píji. Jistý Šlechta si stavení pronajal roku 1882, dnes vedle jeden chasník ovládá pozornost dětí jen za pomoci flašinetu. Takže to přece jde? Ta naše písnička česká? Zní ale starodávně. Mezi cyklisty a mezi běžci a mezi milenci jsem se vydal k Vltavě, šel pod viaduktem skrz železniční násep (napříč oborou ho navršili roku 1845), překonal plavební kanál, vyhloubený skrze (tehdy širší) Císařský ostrov (zmákli to okolo roku 1900) a... Střemovka mi teď připadá jako pobřežní placka, kraj pod Prahou. Není taková? Vidět odsud můžete do podobně nízko uložených Dejvic s moskevsky se tyčím hotelem (znám je ze *Šakalích let*) a před vašima očima se zdvíhají za řekou svahy ke kapličce Svaté Kláry nad Trojským zámkem. Pro někoho by nebylo od věci těchto devětadevadesát hektarů přírody zastavět, ale věřme, že obora oborou zůstane. Díky místodržícímu Karlu Chotkovi je pro milence a všechny přístupná od roku 1804.

O₂

aneb Kyslík k našemu dýchání

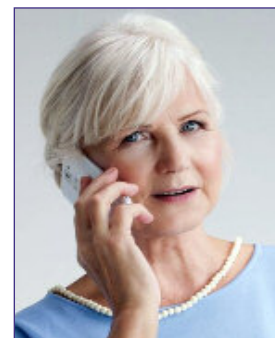
fónická báseň

₂0 osob

po dobu ₂0 minut

z plných plic

vyřvává banality do mobilních telefonů

Dýně

Petr Hrbáč

Holedná

Těch kroků, nášlapů, došlapů,
těch pestřenek! Vrzají klouby, praskají keře,
parožnatá zvěř se strakatě ukrývá na suťových skráních Holedné,
ve výši roztančené šílenými fotony jenom slunce poněkud placatě
sráží Brno do nekonečných přeludů nasládlé paměti.
Ano, budeš-li mít správné klíče, dočkáš se i ječící ozvěny!
(Nakonec je každý sirotkem...)
Po cestě jestřábník, konopice a hlavně přerostlý hledíček
s jeho šklebivou korunou, kerá je o to menší oč je on rozsochatější, bylina podivná.
Sklonek léta, pýchavkové bubny!
Kopec duní, nakonec na okraji Jundrova
zírám na Wilsonův les, v zrcadle se tedy neodráží
moje podoba, ale jiný svět!

Nadějné příšeří

Hudbu povytáhnout za její zázračné pačesy?
Tichounký parčík, dětské krůčky vůbec nezestály,
strašná síla prozření nezahubí houslové trioly!

Vítr a les

Jehličí voní jako vždy,
ale ta vůně je okolo a poblíž, víří tančivé mušky,
nerozznáš, odkud přichází.

Vítr!

Odevšad se vzal a kdekoliv se zrodil.

Hřbitovy tě volají,

strakaté a křiklavé písně poletují,

potřebuješ jméno, to tě spasí.

Kociánek!

Ještě před dvaceti léty žil u balvanů na svahu,

nyní vnímáš jen temné dunění přicházející noci,

kdysi jste si tykali,

ale teď stojíš a zděšeně mlčíš.

Vodu voláš, vzýváš tůně,

prosíš potoky!

Odpovídají.

Ochotně opakují jména, která jsi zapomněl,

chrlí je, třpytivě vyhazují na hladinu

jako trosky věčnosti.

Spíš.

Jsi ve starém domově,

možná ale odpočíváš na mechu,

a do zavřených očí ti padají hvězdy.

Z paměťové tmy

Lhotka u Tasova, září 1977-

Tichý večer obkličuje polozvetšlý statek,

kde chybí kůň, ale je přítomen velký černý pes.

Jsme velmi mladí, mezi použitým nábytkem,

v němž se perou prach s vlhkostí,

zkouší své paklíče hudba skupiny Genesis, Foxtrot.

Jdu do stodoly, ve které je ještě větší prázdno

než v mé hlavě,

neznám jméno ani jediné rostliny, které jsem cestou překročil nebo přišlápnul,

a to si v budoucnu budu říkat „botanik“.

Temné vánoce, lehce prosvětlená jara,

urputné deníkové zápisy,

to mne všechno ještě čeká,

a přitom by stačilo umět naslouchat

deštníku!

Kapky, klapky, plynové světy...

Slib

Zmizel jsem sám sobě. Vybělení.

Patrně již navždy, nemohu už podat ruku

přízraku dítěte, jímž jsem byl.

Ale trvalo to dlouho, pravda?

Nebudu lkát, nebudu se pokoušet oživovat, co je patrně mrtvé už,

budu číchat ke květům pustorylu a šalvějí.

Vznášet se na vlnách terénu jako duhový trpaslík.

Jako stopka jablka trčet budu proti nebi,

vtělím se do kulového blesku, pozdravíme se: „Příteli...“

Rozdrnčím znovu struny starého klavíru,

nedám pokoj, a dunět budu posléze na podlaze starého bytu,

rozpraskám celý ten barák, rozvalím ho jako rozežranou patu zeměkoule,

utichnu až v drobných a nakyslých kvítcích rybízu,

ale ani to vám nezaručím.

Mou cestou bude vodotrysk!

Sychrov

(lesní kopec u Brna, 463 m.n.m)

Kdysi jsem vepsal do not
báseň jménem Horko. Pro pianino Petrof.
Z motýlích zadečků povstala,
v malé oktávě se ohřála, jakoby už tak nebyla dost vřelá.
Ale ti běloskvrnáči pampeliškoví se přemnožují každé léto.
Zpocen jsem se vrátil nad údolí Ponávky do chatky.
Kopec a pahorek.
Jak je to prosté.
Nohy, dále mě noste!

Ruchy bouřkové letní noci

Tah, dlouhý, zprava do leva!
Z chlupatiny do lysé vyboulené tóniny,
která řve jako omylem uvařený pravěký pták!

Ha, žabí pachy vlhko přinášejí jako kuchyňský dar,
chřípí se chvěje do větru!
Mračna jsou šedá rychle stárnoucí vodou,
mladík tenkonohý a s polotajně ztopořeným údem
čeká na téměř perníkově barevnou tramvaj.
Město začíná podivně hučet,
mrtvé slepice pelichají mocně
do vymyšlených i skutečných banánových republik,
okresní i návesní rybníčky čpí jako nechutný starcův pupek, (přesto dosud živý!),
ba i kavky na střechách mlčí a plánují teprve zrána strašlivě zavržati na zobáky!
To by se však o tom nesměl dozvědět jitřně rozkvétající kopr,
ten pán žlutavého šustění
oprávněný dávat motykám osobní jména!

Žár

(Campanula)

Dýchají stromy, dští byliny, je mocná díra horka.
Jdu jinam, protože jsem pán zmatku.
Vidím jiskérky třpytiti se, ohluchnuv, konečně mlčím jako
sirotek hudby.
Jak je krásná vaše modř, zvonky!
Kéž z vašich korun chlupy ještě více trčí!

Květiny však mlčí.

Kost se mění ve větev

Zamyšlený opilec se pomalu sesouvá do spánku s vrzoty.
 Nohy trnou, oči dosud nevytřeštěny, klidně snímají cizí vazy zlomené.
 Krev kvasí.
 Říční bublání houstne.
 Brouk prasknul, vyhemží se praskavý a suchý rámus osleplé pouště.

Dýně

(Újezd u Brna, 10.9.2016, Vaškovy narozeniny)

Oranžové dýně na políčko tlačí,
 to je sypké, vyprahlé, neb na něj slunce
 vzteklo řvalo, spraš se rozdrčeně modlila,
 dokonce již po ránu.
 Dýně se tam válí jako mamutovy vyvržené koule,
 leží těžce a tiše v es moll, ty zásobníky tajemné a oranžové.
 Mravenec leze kolem jaksi váhavě,
 i když na tykadlech mu to patřičně prská a přeskakuje.
 Kdo ví, jestli to ten šestinohý chodec nesepe do bleskového zášlehu!

Medlánecká brána

Z travnatého letiště
 toporný pták se zvedá,
 rozdrčené vrtule
 nasávají horký vzduch
 jako rybízový upír.
 Dosáhne výšky polního obra,
 toho strážce větrných peřejí
 a slunečního řetězu.
 Hle, mák a jeho vojsko,
 máčka ostnitá a pravdomluvná,
 malá, kropenatá voskovka!
 Opodál baba kozy pase.
 U potůčku Sítí zase
 krutihlava tiše hostí.
 Spočinou zde moje kosti.

*(Sítí - významný krajinný prvek na rozhraní
 Medlánek a Komína s vysokokmennými hrušně-
 mi a jabloněmi, rozloha 0,8 ha)*

C
ibule

Novinky z Prokopského údolí

Btarosta MČ Praha 5 se na svém Facebookovém profilu uvedl: „Rádi bychom v Prokopském údolí vybudovali komunitní zahradu a obnovili místní arboretum.

O svěření pozemků jsme požádali Magistrát hl. m. Prahy, který je vlastní. Jedná se o 2154 m² zahrady (zemědělského půdního fondu) a zhruba sto čtverečních metrů plochy s dočasnou stavbou konkrétně v Hlubočepích, při křížení ulice Na Placích a K Dalejím. Myslím, že komunitní zahrada v Prokopském údolí je ideální spádová oblast zejména pro obyvatele Barrandova. Kromě toho se zde naskýtá i řada dalších aktivit, např. uvažujeme nad vybudováním naučné geo stezky.“

Není náhoda, že jde o prostor, kde se nachází tzv. Chýše jezdová. Hostinský Jiří Hurdálek se postavil proti plánované výstavbě vil Diamantica a rezidence Trilobit v přírodní rezervaci. Založil Společnost proti developerské výstavbě v Prokopském údolí a začal vlastním nákladem vydávat časopis Prokopák. Zájmová provázanost minulých i současných členů zastupitelstva MČ Praha 5 a developerské společnosti JRD je snadno dosledovatelná na internetu. Naprosto stejným způsobem nakládaly úřady s nepohodlnými osobami za komunistického režimu. Další návrat před rok 1989 je tu!

A je tu i nové, podzimní číslo Prokopáku, ke stažení na <http://www.spdv.wz.cz/Prokopak.html>.

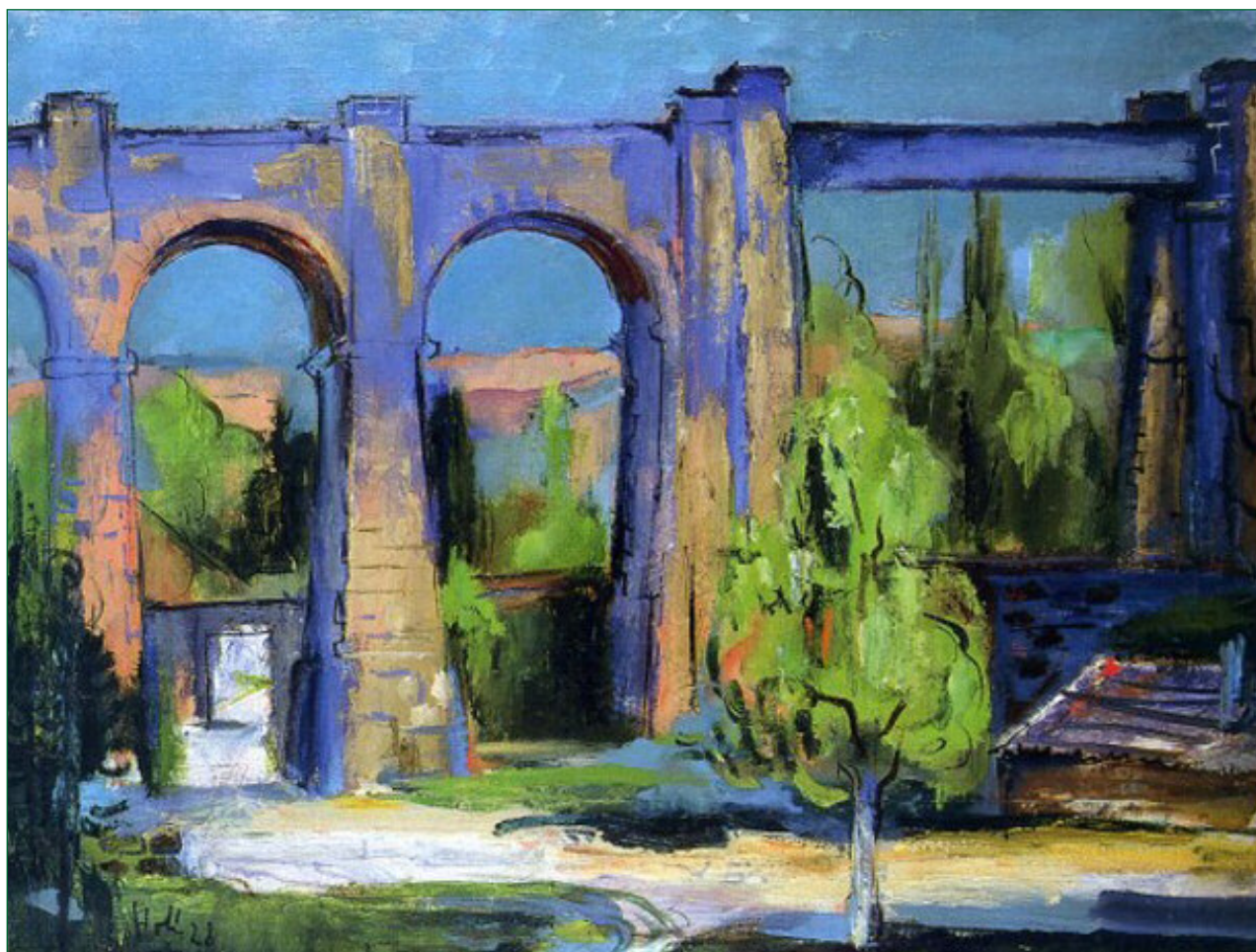
(mš)

C
ibule

Prokopské údolí
ve výtvarném
umění

Josef Multus,
Na periferii,
nedatováno

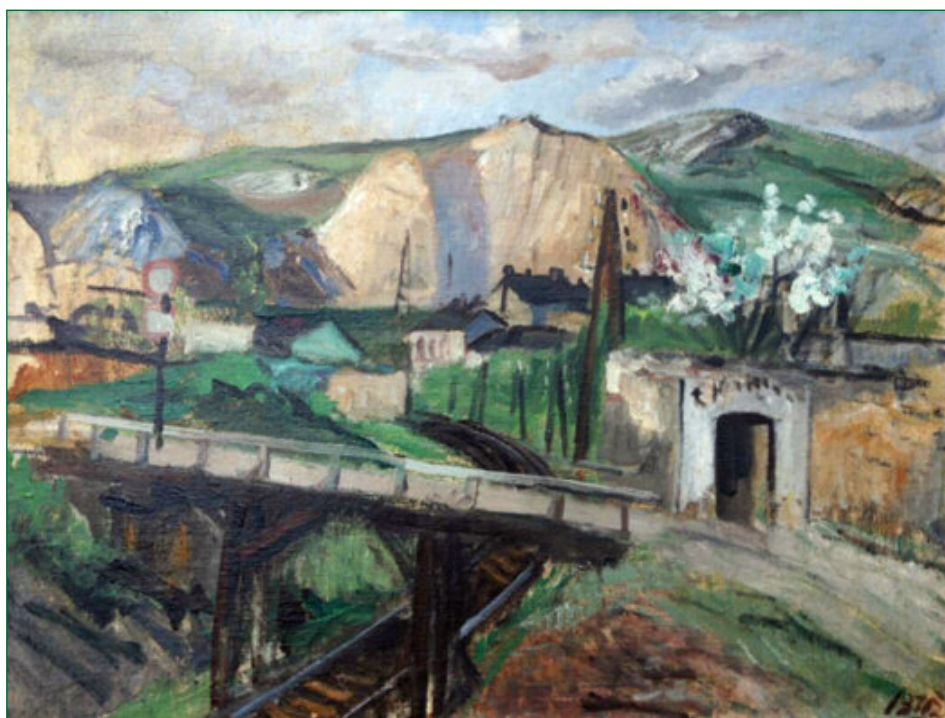
Miloslav Holy,
Most v
Hlubočepích,
1929

C ibule

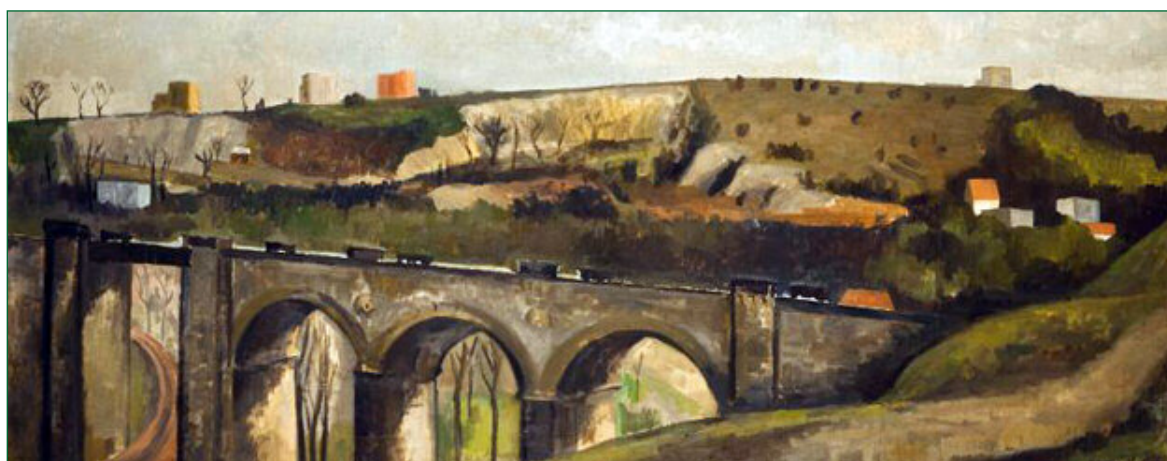
Karel Koliínský,
Hlubočepy,
40. léta

Josef Brož,
Krajina u Prahy,
1942

Vačlav Vojtěch Novák,
Barrandov
(Pražský Semmering),
1942

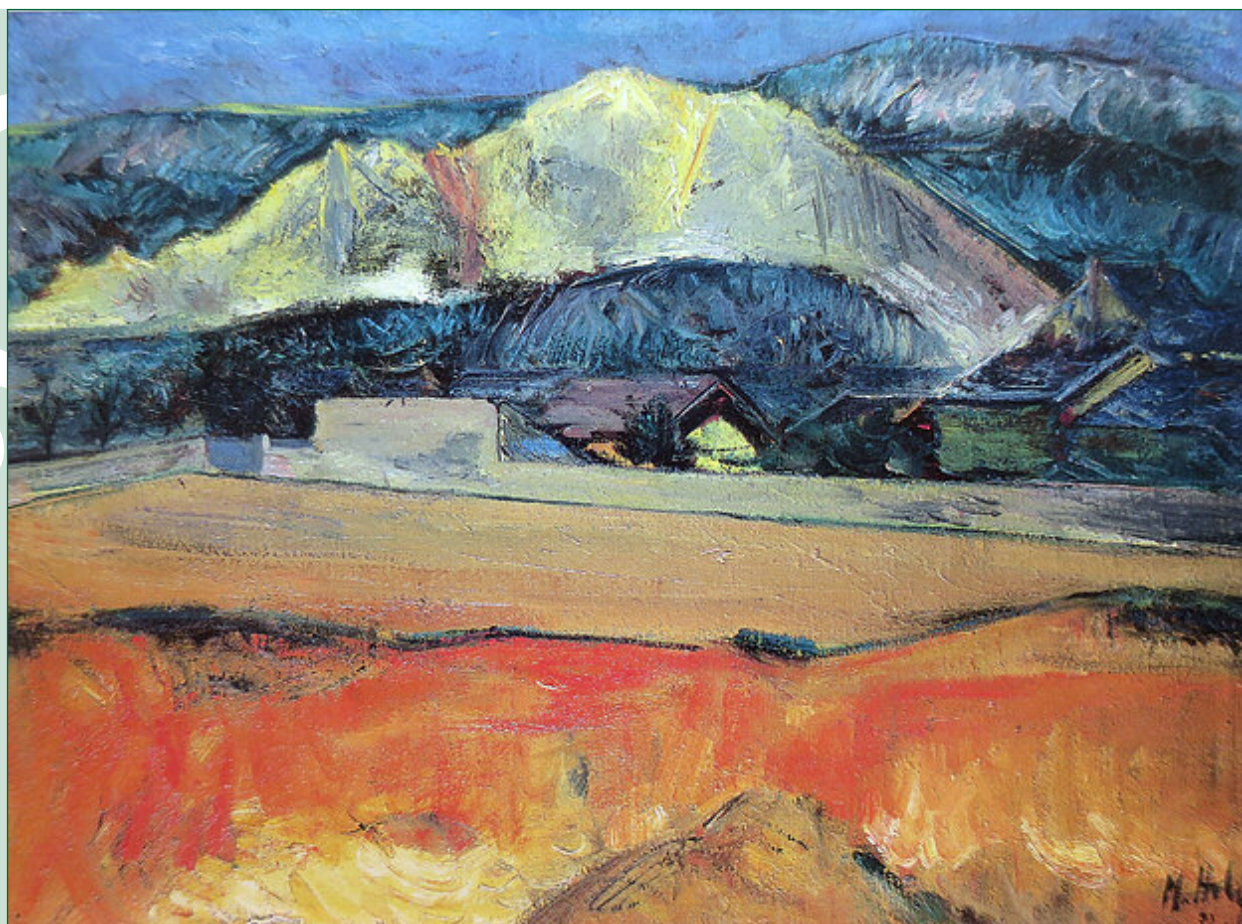

Miloslav Holy,
Most v Hlubočepích,
1928

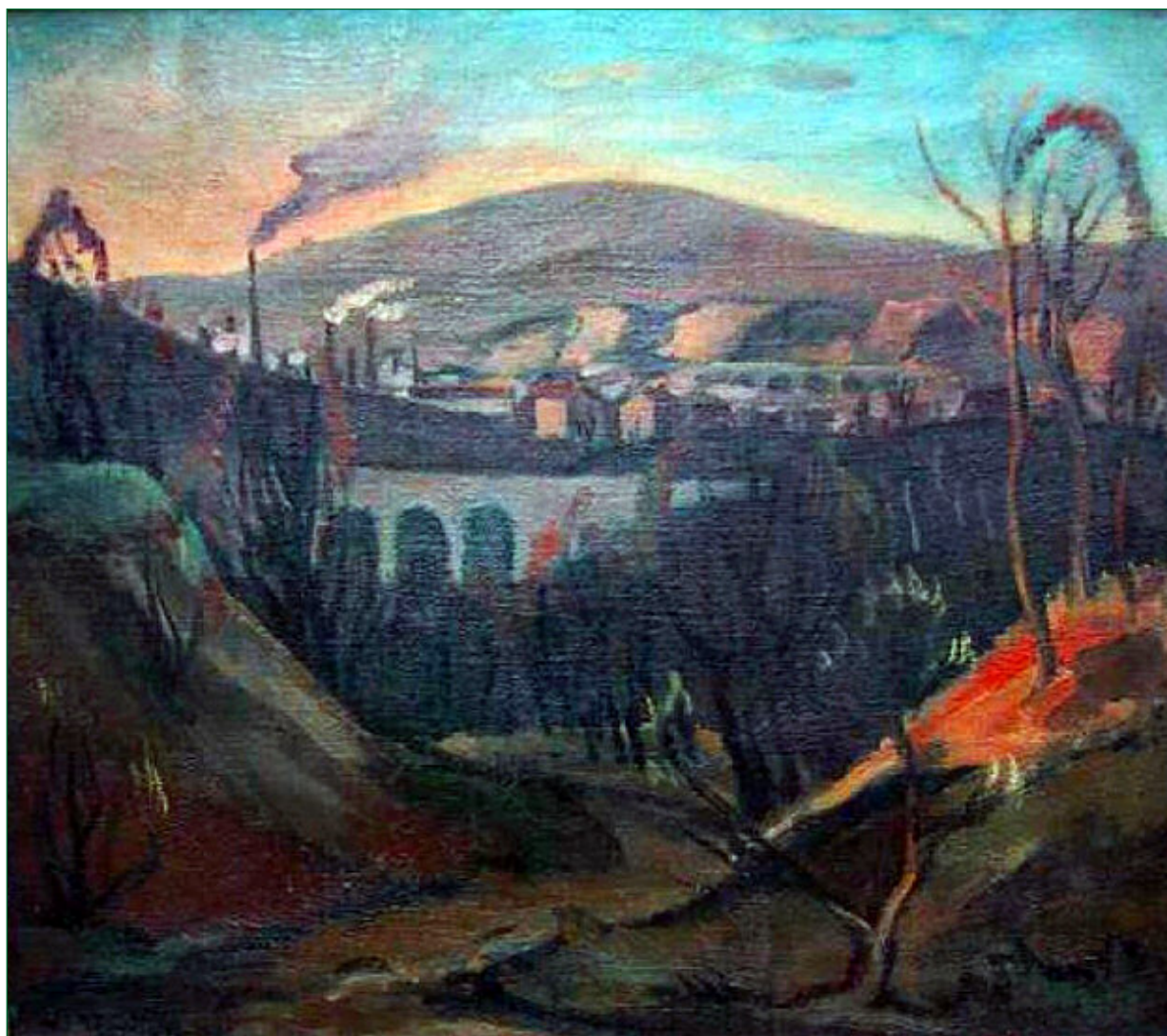
Eduard Stavinoha,
Traf Prokopským
údolím,
1967

Miloslav Holy,
Piškovna
v Hlubočepích,
1932

Vačlav Vojtěch Novák,
Z Hlubočep,
nedatováno

Oldřich Koniček,
Hlubočepy,
nedatováno

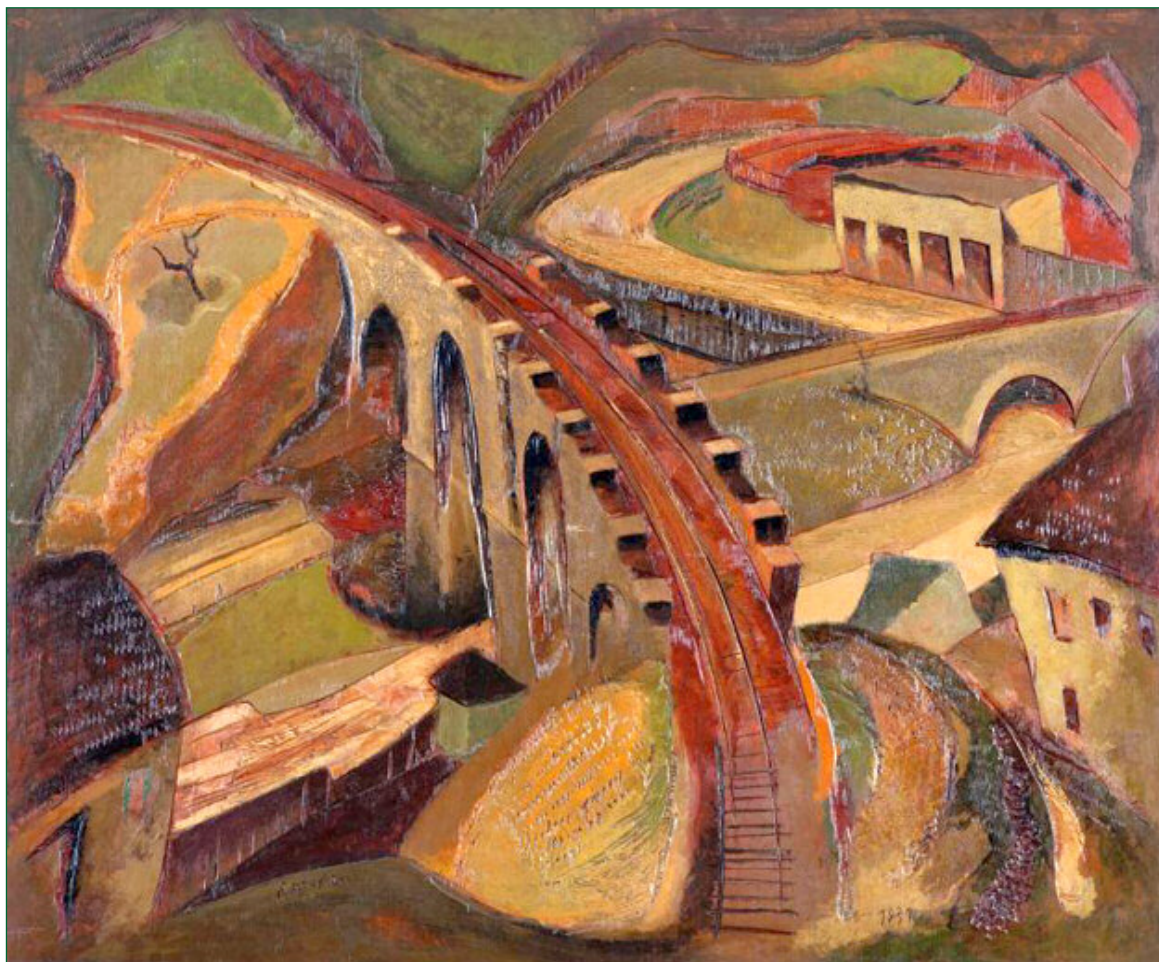

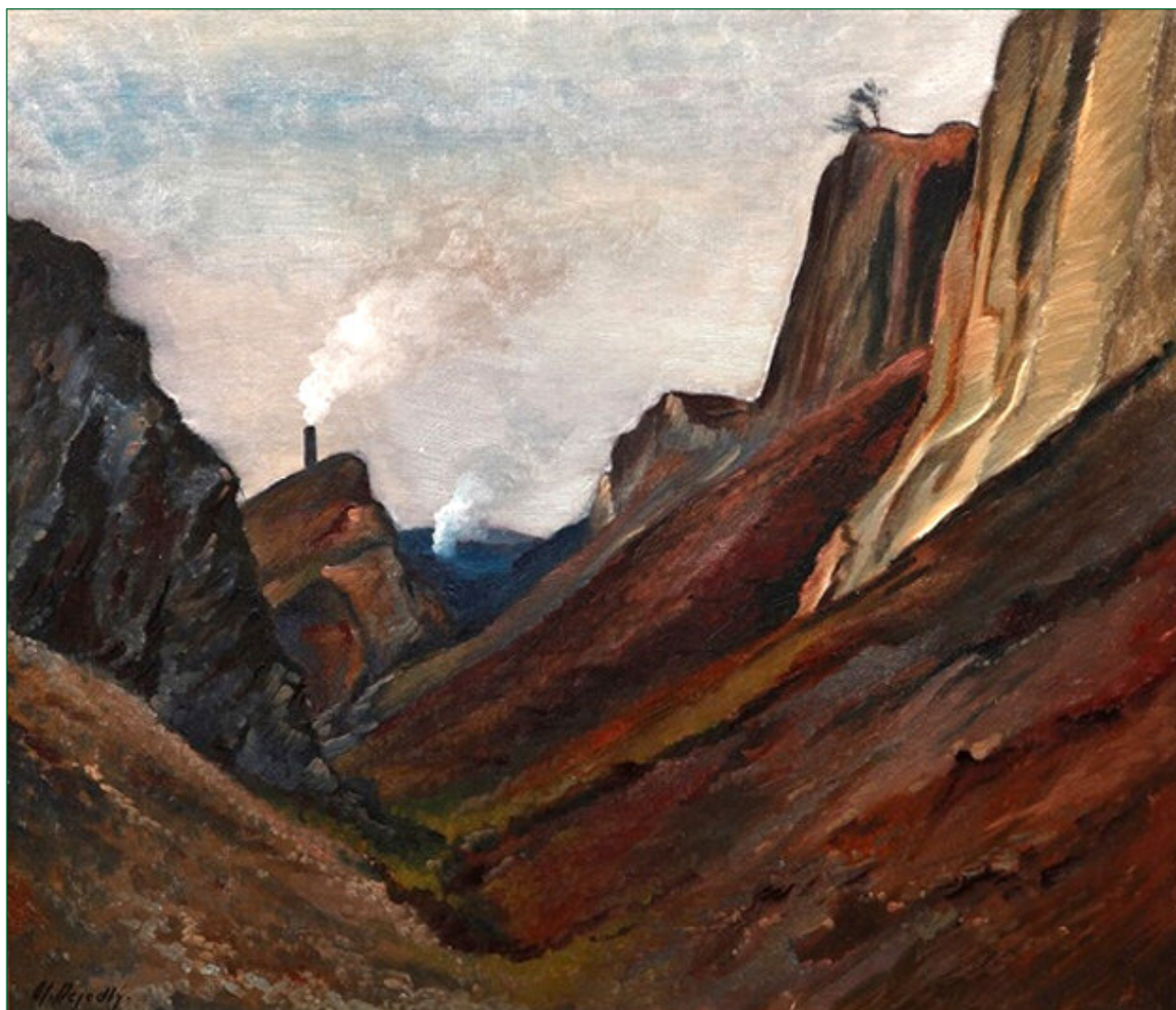
Petra Placáková,
Viadukt,
2016

Eduard Stavinoha,
Silnice v Hlubočepích,
1947

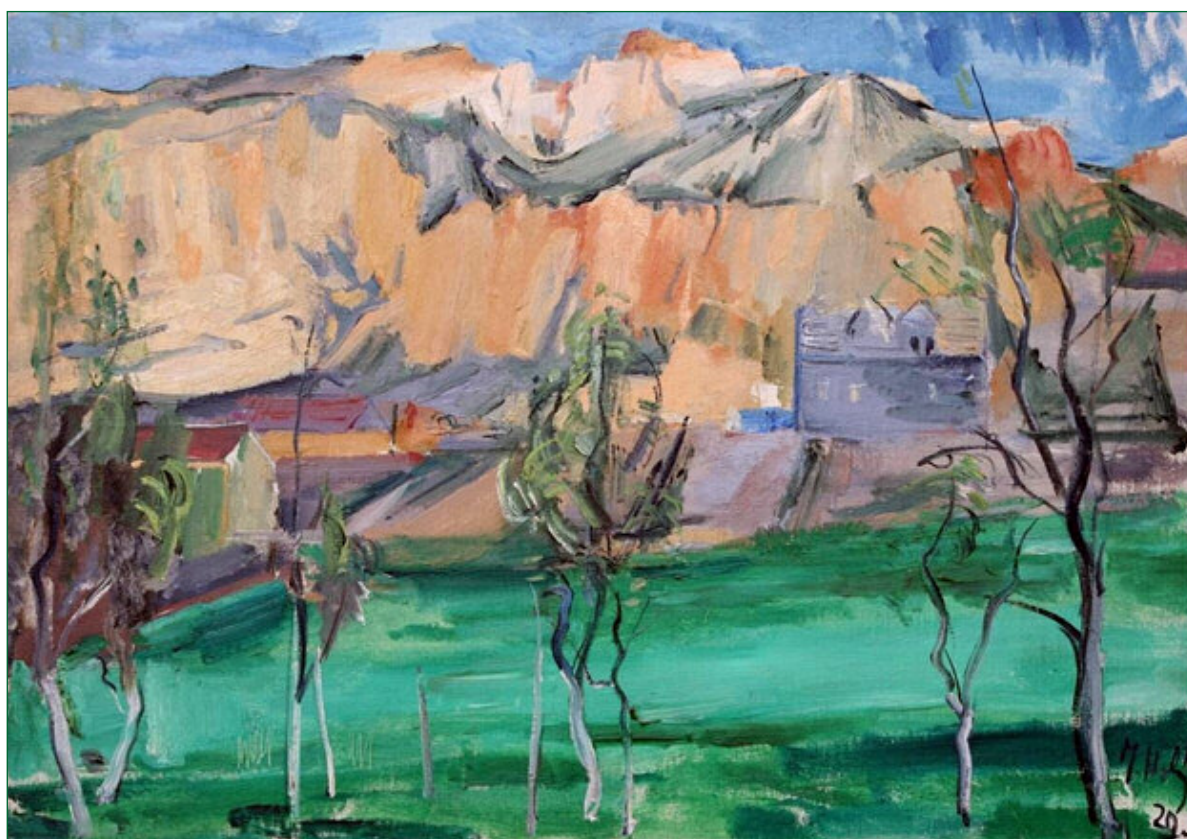

Emanuel Famiřa,
Křižovatka,
1931

Otakar Nejedly,
Z prokopského
údolí,
1925

Miloslav Holy,
Skály v Hlubočepích,
1929

C
ibuleŽidovský hřbitov
Koryčany
Michal Šanda

V roce 2014 jsme na stránkách Dobré adresy uveřejnili cyklus Devět hřbitovních bran. Název odkazuje ke znamenité knize Jiřího Langera Devět bran. Představili jsme tu devět vybraných židovských hřbitovů. Pověstinou šlo o malé rozpadající se hřbitůvky skryté v lesích za vesnicemi v místech, kudy ani turistické stezky nevedou. Hřbitov v Koryčanech na Kroměřížsku se nachází se na návrší na okraji města a vystoupat se k němu musí po příkrém železném schodišti.

Židovská obec zde existovala už v době předbělohorské, podle olomouckých pŕhonů je k roku 1567 zmiňován Žid Vlček a k roku 1573 Žid Markus. V urbáři z roku 1611 je zapsáno 11 židovských rodin. Událostmi třicetileté války byla kontinuita značně zdecimována, ve třetí čtvrtině 17. století se uvádí 9 židovských domů pustých. Za největšího

rozkvětu čítal početní stav obyvatel koryčanské židovské obce roku 1838 celkem 263 duší ve 22 domech. Byli to především drobní řemeslníci, živnostníci a podomní obchodníci. Před 2. světovou válkou žily v Koryčanech pouze 4 židovské rodiny, které stihl tragický osud obětí nacistické rasové perzekuce.

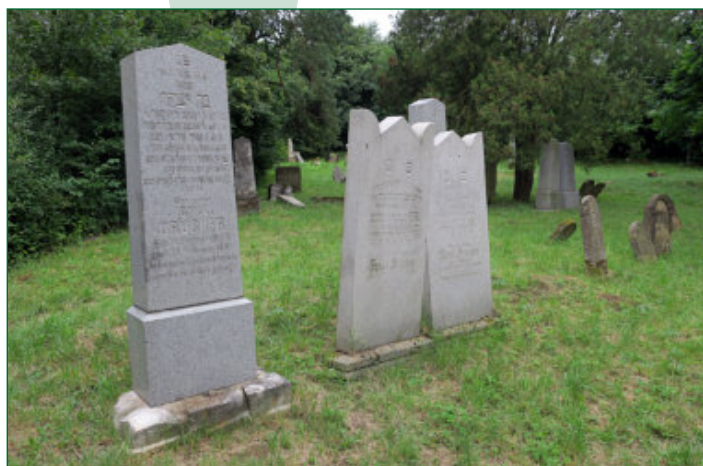
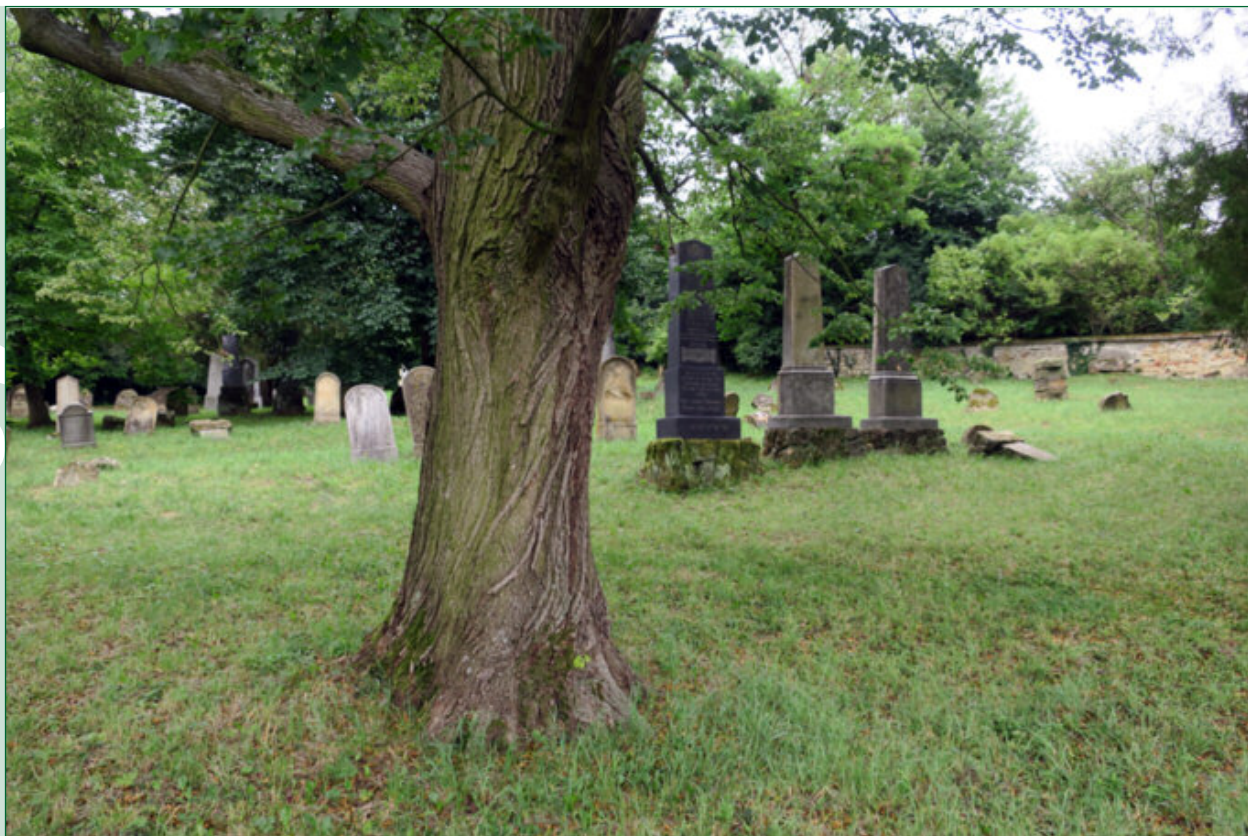
Na ploše hřbitova se nachází přes 200 náhrobků (macev), nejstarší dochovaný kámen pochází z roku 1674, poslední pohřeb se zde konal v roce 1942. Roku 1948 byl hřbitov vážně poškozen vandalským útokem zdejší školní mládeže, později řada novodobých náhrobků zmizela v důsledku krádeží. Obzvláště v divokých devadesátých letech bylo v módě zůtlunít si procovskou rezidenci ve stylu podnikatelského baroka krbem. Dnes už se nikdo nedopátrá, kolik macev bylo v Čechách přebroušeno a rozřezáno na krbové římsy...

Foto Michal Šanda

ib

C
ibuleZ Vietnamu (VII)
Jakub Šofar

Přesun z Danangu do Saigonu (Ho Či Minova města, zkráceně a častěji HCM City) stál za pendrek. Noční let byl několikrát posouván, takže jsme se vybatolili z letiště někdy o půl čtvrté ráno a marně hledali nějaký taxík. Podobně na tom byla dvojice z Argentiny, jež však letěla tahem z Buenos Aires s mezipřistáním v Paříži. Nakonec jsme sehnali drožkáře, který nejdřív vyložil Latinoameričany (ti byli úplně daun) a pak nás. Ve vchodě v našem hotelu v centru Saigonu visela mezi futry hamaka a v ní spala

noční služba; tepla bylo, že by se mohlo vyvážet do Grónska. Tak takhle to začalo.

Saigon má hodně přes šest milionů obyvatel a liší se od Hanoje na první pohled dopravou, tady všude fungují semaforey, a potom politickou agitací (zatímco na severu nikdo nikomu nic nedokazuje, tady na vás občas vybafnou několika-metrové plakátové scenérie, které si matně pamatujeme, my starší, z let před Velkým prdem, a na nich se buduje a hrozí). A pak jižní Vietnamci jsou menší, udělanější, snědší, mládež je oprsklejší

Foto Jakub Šofar

(účesy, tetování) a noční život jede skrz noc. A taky tu frčí mrakodrapy, z nich nejzajímavější je ten s názvem Saigon One (viz níže). Tady to za války muselo pěkně tempovat, amíci doplňovali své palivo (chlast a sex) a dodnes je tu sexuálně nabito (i když se celá tahle scéna skrývá pod krytím masážních salonů).

V Saigonu je opravdu horko a tak se šikne návštěva „vychlazených kaváren“ čistě evropského stylu. Na rozdíl od Číňanů je zde, co se týče turistického plémě, nejvíce Malajsijců. Což jsou však většinou vlastně taky Číňani. Přes záliv to mají kousek. A je tu samozřejmě mnohem více honosných hotelů. Z památek, které by měl člověk vidět z povinnosti, nabízím Palác sjednocení, kde sídlil jihovietnamský prezident, nějaké ty pagody a pak katedrála Notre Dame, katolický kostel z let 1877–1883, jenž je napo-

dobeninou slavnější stavby v Paříži (před vchodem stojí socha Panny Marie). Kousek odsud je budova centrální pošty, kde poštovní služby dnes poskytuje pouze jedno okénko, a z ostatních prostor jsou prodejny suvenýrů. O poště se zmiňuji proto, že zde sedí muž, který na požádání napíše a stvoří dopis, čili jakýsi veřejný psáč, pisatel. Jestli je ve Vietnamu někdo ještě negramotný, pochybuji, ale služba je to pěkná.

Saigon už byl takový unavený (a to nás ještě čekala plavba po deltě Mekongu). Jednoznačně zde zvítězilo kulinářství.

Takže nějaké popisky.

(1) Pod naším hotelem byl sice masážní salon, ale nebyl jsem tam. Tak k tomu nemám co říct.

(2) Obchody fungují, ovoce co srdce ráčí.

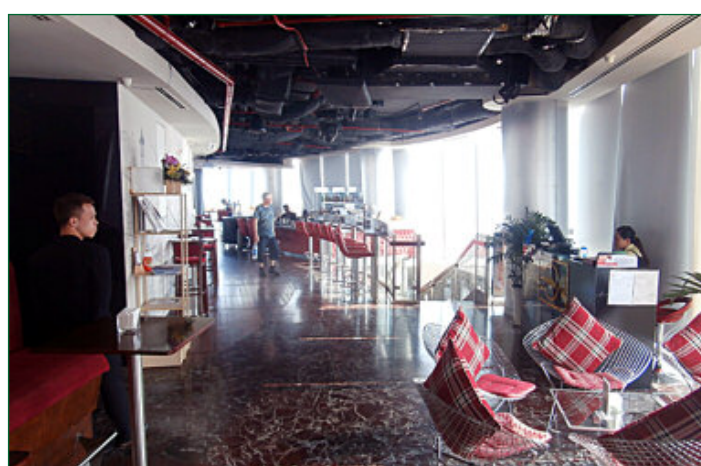
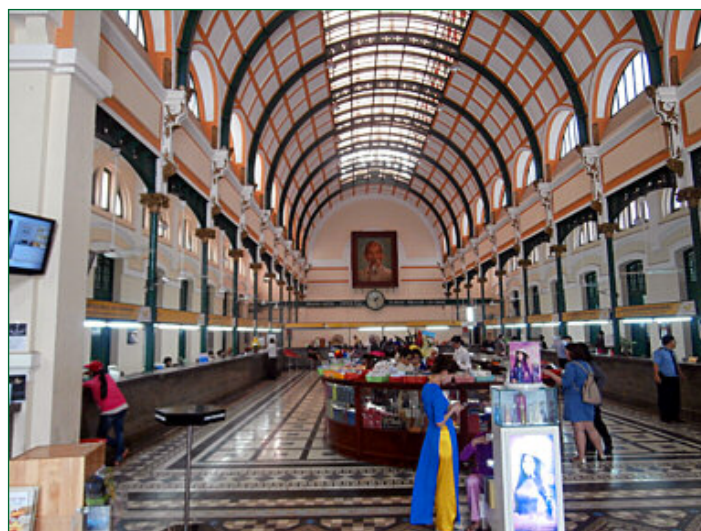
(3) Všeho je dost, na každého se dostane.

(4) Tady už vykukuje Saigon One, něco jako pražský Jakešův pyj.

(5) Jiný pohled na totéž.

(6) Tohle byla speciální Phóčkárna, saigonskými Čechy označená jako: Nutno navštívit.

(7) Byly volby. Jsou volby. Budou volby.

(8) Napodobenina Notre Dame a v koutě cvičí vietnamští mažoreti.

(9) Tady mažoreti v celé kráse, s bubny a píšťalami.

(10) Klimatizovaná kavárna a digitalizovaný svět – jak je to hezké u nás doma.

(11) Zase trochu toho boje za lepší příští!

(12) Pošta bez poštovních služeb.

(13) Jeden z pěkných suvenýrů, tryskáče z nábojnic.

(14) A tohle už je pohled z nevímkolikátého patra Saigonu One.

(15) Právě plzeňské zde přijde na 180 korun, ale co to je. Kdyby bylo všeho jako peněz, tak by se na světě všem dařilo, že jo!?

(16) A tohle je interiér kavárny. Pro Vietnamce je to prestižní věc. Pro turistu nakonec taky.

V příštím čísle vychází 1. 11. 2016

v tento den
v roce

- 1520 – Fernčo de Magalhães objevil průliv spojující Atlantský oceán a Tichý oceán
- 1781 – bylo patentem císaře Josefa II. zrušeno nevolnictví
- 1862 – narodil se elektrotechnik a průmyslník Emil Kolben
- 1907 – zemřel francouzský spisovatel Alfred Jarry
- 1942 – narodila se zpěvačka Marta Kubišová
- 1952 – na atolu Eniwetok uskutečnily USA první výbuch vodíkové bomby
- 1972 – zemřel americký básník Ezra Pound
- 1989 – narodila se biatlonistka Gabriela Soukalová
- 1993 – vstoupila v platnost Maastrichtská smlouva
- 2009 – zemřel francouzský antropolog a filosof Claude Lévi-Strauss

svátek má Felix

a v církevním kalendáři všichni svatí

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!